

VESZÖDELMEK

MÁS SZÓVAL

NEM MATSKA UGRÁS IDE AMERIKA SE

EBBE A KÖNYVBE VAN MÖGIRVA MITSODA SOK
VESZÖDELÖM KÖRNYÉKÖZÖTT BENNÜNKET
MIKOR DURBINTS SÓGORRAL, BÖRTSÖKKEL
MÖG KÁTSA TZIGÁNYNYAL SZÁRAZON ÉS
VIZÖN AMERIKÁBA IGYEKÖZTÜNK
OSZT A PUSZTA SZIGETÖT
IS MÖGLAKTUK

IRTAM ÉN MAGAM
AZ SALYÁT KEZEMMEL

GÖRE GÁBOR

BIRÓ UR

*EBBÜL
A KÖNYVBÜL EZ
MÁN A ZÖTÖDIK
ERESZTÉS*

BUDAPEST
NYOMTATTÁK EBBE A ZESZTENDŐBE
SINGER ÉS WOLFNER KÖNYVES BÓTTYÁBA
KAPKODHATÓ.

TARTALOM

Itt kezdődik.

Továbbad így vót.

Az tengőri út mögbeszélése.

Itt mán rëndözködök.

Az nagy riadalom így vót.

A zöggység mög a kisbíró pélpája.

A zindulás se vót baj nélkül.

Tovább hogyan vót, itt következik.

A tárkányi nóta mög a bágyog Kirisztus.

A föld képe.

A finántz veszödelöm.

A 3-m tzigány veszödelme.

A legveszödelmesebb étzaka.

Itt vagyunk mán de nem egészen.

A Kátsa nadrággya mög a mindöntudó könyv.

A szür mög a vakaróni mög az tengőri hajó.

Nagy szégyön történt aztán.

Kátsa nyavalyája.

Mire ébrettünk!

Idegön földön így él az magyar.

Mitsoda föld Istenöm Uram!

Hová lyutottunk?

Az négy lábu tyukról.

Mindönnek van vége még az bajnak is.

A vörös láda.

Itt végződik.

Itt kezdődik.

Tisztótt Mártony sógor lyó egészségöt és hasoló lyókat kívánok, továbbá hazaérköztünk szöröntsésen, és mán várt éngöm az nagy kék billogos levél, Balogh Imre sógor irta Amerika országbul, hogy aszondi mán ű nem szögényködik többet ezön a világon, mert ott ojan fődet tanáltak akibe arany teröm, valóságos tiszta lyóféle arany, ugy teröm akár az kompér, hogy darabokban hever úton útfélön, de máskülönben most kutyául van dóga, mivelhogy a Zindi Jánosok rabul ejtötték, oszt nem bir kiszabadulni, pedig nintsenek sokan, oszt attul tart, hogy möghizlalik oszt mögöszik, hát aszondi küggyünk néki 100-áz forintot a kivel kiváltakozhassék az rabságbul.

No ez a levél nagyon föl zavarta nálunk a vizet, a zasszonyok úgy réttak mint az ápor esső a zegész faluba, hát gyülest hittam öszve az kösségházára, oszt mondok mit tögyünk embörök, mert lám a zsidónk is bizonyiti, hogy valóságos szent igaz, még a nevit is ösmeri a hejnek, Laskának vagy Balaskának vagy minek hijják ott azt a vármögyét, ahun a zarany teröm.

- Tisztótt kösség mondok, mindönki tuggya, nálunk réz se teröm nemhogy arany, oszt a nagy adót nyögve füzeti az magyar, hát én azt gondótam, hogy egy vagy két okos embört inditsunk oda útnak egynéhány zsákkal az kösség javára, hogy Balogh sógort is szabadijja mög, vagy pézzel vagy vitésséggel, oszt mentül hamarab mögfordujjon onnan.

Hát a kösség hejösölte a szavamat, de fölszólal Túrús János sógor hogy aszondi:

- Tisztótt kösség van a faluba okos embör ölég, de ojjan okos egy sintsen közöttünk mint biró sógor. Hát én tsak aszondom, hogy tögye mög ű a kösségnek ezt a szivességöt, mivelhogy sönki más embörfia azt a dógot okosabban el nem végezheti.

Akárhogyan szabadkoztam oszt, hogy mondok messze is van mög aztán hogyan haggyam a falut magára, nem engettek.

Mer aszondi Túrús János sógor mutasson kend okosabb embört magánál, akire ijen nagy dógot rábízhatunk, akkor arra bizzuk. Erre felejjön kend!

Nohát evvel mögfogott, mer akárhogy gondókottam is, hijába, hát magamnál okosabbat nem nevezhettem mög.

- Lyó hát mondok, maj gondókodok, mer e nem tsekéj ügy.

Széjjel oszlik az gyülés tsak Kátsa maratt ottan.

- Mire vársz? mondok.

Rám néz nagy köservesen oszt ojjat sohajt mint a tehén.

- Nyögd ki mondok, ha nem szalonnát kérsz, mert szalonnát nem adok.

Mögvakari a fejit Kátsa oszt aszondi:

- Nem salonna kell most nekem, ámbátor azs mindig kellene, hanem tsak azson kenyergek, hogy vügyön el engöm is biró uram tsókolom a kezsit lábát vügyön el kutyának magával abba a gazsdag vármegyébe, ahol a zsarany terem.

- Várjál, mondok mer nem a szomszédba van a.

Avval bele fogtam a gondókodásba.

Várni köll mig gondókodok.

Továbbad így vót.

Estvélig mind ezön gondókottam egymagamba mint kotló az tolyásán, akkor foktam a boto-mat, átalmontem az mestör urhon.

Mondok az mestör urnak beszélje elő néköm, hogy möre van az a Zamerika? Hát aszondi bizony nem matskaugrás az ide, biró uram, mer a túsó felin van az forgandó földi világnak.

- Hát mégis möre? hogyan?

Béhozi az föld tököt oszt forgati, aszondi ez a kis sárga ez itt magyar ország.

- Mán hogy vóna a? mondok.

- Appedig a.

- E za kis töpörtyü?

Aszondi hát a király képe az forinton, az is kitsi, oszt mégis elfogaggyuk, hogy az a.

Oszt mutati, hogy a túsó felin van Amerika.

- Hát a za sok kék mitsoda ország?

Aszondi nem ország az, hanem tengör.

Mondok hát tán azon is átal köll mönni.

- Átal aszondi.

No ezön möghökkentem, hogy mondok nem egésségös az vállalkozás. De mondok aztán magamba, möte az világ áll sose hallottam, hogy biró tengörbe esött vóna.

- Hát aztán hány napi lyároföld az az Amerika?

Aszondi a mestör van az három hét is ha nem több, kinek hogyan. A ki először vót ott Galambos Kiristóf nevű, két hónapig mönt, de az régön vót, még akkor szél vitte az halyót, de mostan mán gőz.

- Hát mondok arrul hallott-é, mestör uram, hogy ott teröm a zarany?

- Honne aszondi, tsakis ott, Falikornyikába mög Balaskába.

- No mondok éppeg így monta a zsidó is, hát ölég, köszönöm a szüvességit, tsak még azt mongya mög, hogy ijen gömböjü-e az világ, mint ez itt?

- Ijen aszondi.

- Hát mondok, ha ijen akkor hogyan áll a lábán aki a tulsó felin lyár?

Aszondi fejfel lefelé.

Mondok ez mán aligha löhet igaz.

De aszondi nints különben.

- Hát mondok lyárt ott mán mestör uram?

- Aszondi nem.

- No mondok akkor ne higgye maga se.

Avval haza möntem.

Hogy a mestör a tengört emlögette mán ott akkor mingyán Börtsökre gondótam, aki tavaj szegődött a báróhon bérösnek a szomszéd falubul, hogy mondok nini Börtsök az tengöri katona vót az mán lyárt tán Amerikába is.

Elhivatom Börtsököt oszt mondok. Hát Pétör, igaz, hogy te tengöri katona vótál?

- Igaz aszondi.
- Hát akkor mondok te Amérikába is lyártál.
- Lyártam aszondi.
- Hát mondok hogyan, hogy mégis szögény vagy?
- Tuggya az Isten aszondi, ha szögénynek születtem.
- Mondok hát mé nem hoztál magaddal aranyat?
- Azér aszondi mert én tsak az partyán lyártam.
- Hát mondok igaz-é, hogy ott fejjel lefelé lyárnak a zembörök?
- Löhet aszondi.
- Hát mondok te is ugy lyártál?
- Nem aszondi.
- No mondok akkor fillentött az mestör.

Hogy oszt igy elbeszélgettem vele, azt is mögtuttam tüle, hogy három esztendeig vót tengöri katona, oszt hogy a világ mindönféle nyelvin ért valamöjest.

Mondok magamba, ha mán rágondolom magamat, ez elvezet éngöm. Ott osztán magyarok is laknak azokkal mán én is beszélhetök.

- Hát mondok mennyi piz köll, hogy oda eljusson a zútas?
- Hát aszondi köll oda-vissza vagy 300-áz pöngő.
- Akkor mondok ölég 150-ven.
- De nem ölég a, biró uram.
- De ölég mondok, mer visszafele mán aranynyal fizetök.
- Aszondi ha én kelnék útra neköm ótsóbb lenne, mer én ingyen is oda juthatok ha akarok.
- Hogyan? mondok.
- Ugy aszondi, hogy dologba állok az hajón.
- No mondok fordulj ide mögen hónap estefelé, mer nagy beszédöm lösz veled.

Avval átal ballagtam Durbints sógorhon, hogy vele is beszéljék, mer hát mentül többen utazunk, antül könyeb a zút.

(Várni köll mig a sógorral beszélök.)

Az tengöri út mögbeszélése.

- Hát sógor mondok mit gondol kend a zamerikaji utazásról?

A sógor kedvetlenül kungorgati az bajuszát, oszt aszondi igaz, hogy a zarany nagyon elkélne nálunk ö. m. a f. mer kúdús a zegész falu.

- Hát mondok mán én tsak akkor vágok neki, ha kend velem tart.

Aszondi a sógor, hát iszen abbul sömmi sints, hogy kenddel ne tartanék, tsak ojan messzi ne vóna.

- Mondok ippeg azért van ott az kénts, mert messzi van.

- Hát a tengör?

- Mondok asztat még ugy se láttuk, se kend se én. Oszt emlékszik-e kend, hogy mindig azt kívántuk látni minekelőtte möghalnánk.

- Igaz aszondi a sógor, de hátha valami baja történik az hajónak, erreped vagy kijukad, oszt lássa kend, én nem tanultam ám úszni.

- Én se mondok.

Oszt, hogy ezön elbúsultunk, hát a sógor bort hozatott föl az pintzéből, oszt aszondi ha borból vóna az tengör, nem félne úgy az embör.

- Ejnye mondok de nóta formára szólott kend.

Oszt ebbül a szólásból kanyarodott belülem e za

TENGÖRI NÓTA.

Ha bor vóna az tengör
Nem röttögne a zembör
Mentül lyobban merülne
Antul lyobban örülne
Igaz-e?

Az a sok víz mire lyó
Tuggya a mindönható
Talán bizony arra lyó
Hogy igyék a viziló
Igaz-e?

Ha viziló nem vóna,
Tán az tengör bor vóna
De ha bor vón az tengör
Mind kiinná a zembör.
Igaz-e?

- Hát mondok az a tengörön való járás neköm is neheziti a zálmomat, de ha mög arra gondolok, hogy hat ökre lősz esztendő mulva mindönkinek a faluba.

- Hát igaz aszondi a sógor, igaz ö. m. a f. hogy hat ökörré gondolni is öröm, de azt is tuggya kend, hogy én mán ojan nagy utra nem igön möhetök, mert valahányszor foghagymát öszök, mindig döglődök tüle.

- Hát mondok ne ögyék kend.

- De aszondi muszáj.

- MÉR vóna muszáj.

- Azér ö. m. a f. mert a zasszony avval főz.

- Hát ne ögye mög kend.

- Ne ögyem mög? Hát hogy ne önném mög ha éhös vagyok.

Akkor kéredzködik be a Kátsa tzigány, hogy aszondi sietős beszélgye vóna velem, hát mondok a zasszonynak eresszétök be mit akarhat, hát bégyün az Kátsa oszt égre fődre könyörög, hogy aszondi vügyük el magunkkal Amerikába, de mondok nem löhet.

- MÉR ne löhetne?

- Azér mondok mer nagy ut az, oszt bankóval köll talpallani az tsizmát.

- Hát aszondi mennyivel?

- Mondok oda még 100-áz forint se éri be, annyit pedig én érted nem fizethetök.

A Kátsa fohászkodik, vakaródzik, végre is aszondi:

- No aszondi előteremtöm én még ha az lelköm üdvösségit adom is érte.

Avval mögen elmeztitlából.

- Hát mondok sógor mibe öggyesülünk mög?

- Aszondi a sógor abba, hogy aluszok rá öggyet, ö. m. a f. amit a zálom tanátsol, azt követöm. Mer ijenkor mindig mögálmodom, hogy mit tseleköggyek.

Hát mondok én is.

(Ameddig alszunk várni köll.)

Itt mán rëndözködök.

Mondok oszt másnap hát mit álmodott kend sógor?

- Én aszondi azt álmodtam mintha kenddel a vásáron vótam vóna oszt egy kajlaszarvu tehenet vöttem az vásáron, oszt ahogy hazahajtottam, hát rááll ám a szemétdombra oszt ö. m. a f. tsak főkunkoriti a farkát oszt nagy ordétással kukorékol.

- Kukorékol?

- Az, valóságosan kukorékol mint az kokas.

- No mondok ez különös álom, mögkeresöm a zálmoskönyvbe.

Átalhozatom a zálmoskönyvet, hát van abba tehén is, szemét is, de kokas szóval szóló tehén nintsen benne.

Mondok a sógornak ez mégis lyó álom, mert a tehén is lyó ha nem bökös, mög a szemét is, mivelhogy a szemét kéntsöt lyelönt. A kukorékolásnak pedig nem löhet ögyéb értelme tsak az, hogy nagy hirünk nevünk keletközik ebbül, országra szóló.

- No aszondi nem löhet másképpen. Hát kend mit álmodott?

- Én mondok nem álmottam sömmit se, tsak azon virgóttam mind éjtön éccaka, hogy mondok még ha arany nem is vóna ottan, de ott van a zaranynál is dörágább magyar nép a zulyság is mindig sóhajtozik ezön, hogy aszondi nagy az kivándorlás.

Aszondi a sógor ezt mán magam is hallottam.

- Hát mondok én tudom, hogy mitül van ez, mer én bíró vagyok. A nagy adó mián kötözik az magyar, oszt aszondi a zannyukom mit fészkelődik kend, mondok nem tudok aludni, oszt aszondi mér nem tud kend, azér mondok, mert kevés az magyar. Ha legalább 10-z gyeröke lönne minden magyarnak.

Hát lám még aszondi a zannyuk mönnyön má ne bomojjék, még éjjel is bolondságon lyár a zeszi.

- De mondok nem bolondság ez annyuk, mert isten éngöm ahogy az a hirös Mojzses haza vezette a zü népét, hát én is hazavezetöm az magyart.

- De aszondi a zannyuk mihozzánk ne hozzon kend sönkit, mer én kilököm.

Evvel oszt ugy mögbosszantott hogy még a tsizmámat is hozzá halyítottam, de szöröntsére nem tanáltam el a sitétségbe tsak az tükröt, hogy még most is azt sirati a feleségöm.

Vasárnap osztán összvedoboltattam a falut, oszt mondok tisztót kösség ráhatároztam magamat, hogy elmöngyök, de legalább 500-áz pöngő köll erre az iszontató nagy útra, mer én úgy el nem indulok, hogy csak épp annyi lögyön nálam, amennyi köll, hanem ami marad, hát visszahozom, visszaosztom, hát nem is sokallották, abba szörzöttünk, hogy ki mennyit ad annak mögfelelő portzilyót kap a zaranyból amit majd hozok.

Hát mindön péz összevegyült az falubul, még Kossuth bankót is hoztak, mert aszondi Gergő sógor hátha odaki Amerikába kelendő. De még avval együtt se fölözte a péz a 300-ázat. Löhet, hogy ez is ölég mondok, de elindulni nem merök vele, mert ki tuggya hány országon hány világon köll köröszkül mönnöm? Ennyivel nem indulok el. Hát aztán a többire azt határoztuk,

hogy a kösség főgygyire vöszünk föl kőtsönt a városból, majd vissza fizettyük mikor Amerikából visszatérök.

Mikor ez is mög vót, mondok rőndbe hagyok mindönt, hát mögirtam az végső rőndöletöt, hogy mondok:

1.

Mivelhogy nagy útra indulok oszt a tengörön ugyantsak Isten markába van a zélet, hát legelőször is az kösségöt hagyom rőndbe, vagyis hogy sönki addig ne veszekögygék, ne pörlekögygék ameddig én odalöszök, ha pedig mégis valami pörpatvarkodás történnék az faluba, azt a zesküdtek igazijják el közösen, a nevemet pedig Katufrék sógor írja le amikor kölletik. Továbbá ha 1-gy esztendeig hirömet nem hallanák, ami kis házam földem szöllöm van, azt a feleségömnek hagyom, hasznájja míg az gyermekök embör sorba nem kerülnek, akkor is a züvé maragygyon az harmada hőttáig, de az halálom napján szent misét mondasson az lölkömér.

2.

A mi kis adósságom van, azt mind az kösségnek hagyom, mert a bíróságbul származik, oszt ha szöröntsétlenség ér a zúton, hát azt is az kösségnek köszönhetöm.

3.

A zavétt szüröm a kisbiróé lögyön, a talyték pélpám Túrús Jánosé. Oszt ha möghalok, hát föstesse ki a kösség a zábrázatomat vászonyra, oszt akasszák az kösség házába, hogy hadd lássák az maradékok is, hogy én mijjen embör vótam.

Az nagy riadalom így vót.

A tsizmám következőtt vóna, hogy kinek hagyom, ha möghalok, mikor bészörget Fodor Ádány, hogy aszondi nagy lélokzettel itthon van-e kend biró uram?

- Itthon mondok mi köll?

- Aszondi gyűjjék ked üstöllést a zurasághon mer baj van.

- Mitsoda mondok.

- Aszondi valami tolvaj.

- Hát mondok mögfoztatok?

- Aszondi még nem.

- Hát mondok mér nem?

- Azér aszondi mert nem merjük.

- Mér nem meritek mondok?

- Azér aszondi mert pistój van nála.

Kapom az botomat oszt möngyök, hát ott a sok embör a ziróház előtt a sok lámpás, a sok vasvella.

- No mondok hát mi van itten?

Mutati a zispány, hogy mögásta valaki az falat, oszt bébútt.

Mondok hát bé köll mönni.

Aszondi de bent van ám még az lopó, a zimént is még látzott, hogy világosit bent magának.

- Hát hun a kúts?

- Itt van, tessék.

- No mondok hát csak nyissa ki.

Kinyiti a zispány, oszt aszondi tessék.

- Mondok tessék magának, maga itt a gazda.

Aszondi nem a zú dóga.

Mondok hát ki háza e, ha nem a maguké?

Aszondi ű nem tolvajfogó.

Mondok hát hol a kisbiró? Kisbiró előre.

- Mán aszondi mögengegyek de ű inkább lötöszi az hivatalt.

- Mondok az nem úgy van, ha nem végződ a hivatalodat, büntetés vár rád.

De a kisbiró erre se mozdult.

- No mondok, hát nints embör az faluba?

Hallgatnak, öszvetekingetnek, hallgatnak.

Aszondi a zispán mán nints más csak hogy kigyelmed mönnyön előre.

Mondok én nem möhetők, mert az bíró arra való, hogy parantsojjon, mög hogy itélközzön, nem pedig hogy tolvajt kurkásszon.

Gondótam magamba bizony még belelű az hasamba.

Utóvégre is Börtsök lépett elő hogy aszondi 1-gy litör borér mögtösz, hogy bemén.

- Mögadam mondok, tsak erigy hát.

Kapi a vasvillát oszt béugrik, szurkál ide oda a sitétbe, be is düti nagy dűrrenéssel az fisonyér almárijom ajtaját. De nem jajgat senki.

Bétolakodik akkor a népség is, hát akkor láttuk a lámpás világnál, hogy föl van törve a zasztal, oszt a mi ott vót 78-tz garajtzár, azt mind elvitte, de hova lött az zshivány?

- Itt van aszondi a zispán az kandalló kürtöbe, mert ihol a lába nyoma is az hamuba möglátszik.

- Gyere le gazembör mondok akárki vagy.

De a nem is felelt.

- Gyere le mondok mer rosszul lyársz.

Arra se szólott.

- No mondok tüzet alá de hamar.

Hát alig lobbantik mög a szalmát, lehuppan ám az tolvaj tsakugy föllegzik az koromtul mint az fekete ördög.

- Ki vagy mondok.

- Jaj tsókulom kezsitlábát. Így kezdi.

Hát erről ösmertük mög, hogy a Kátsa tzigány.

- Mit keresöl itt te hóhér tulipántya?

- Aszondi sömmit tsokolom kezsitlábát bíró uram, tsak ast nézstem, hogy nem kell-e kájhát tapastani? Mert régen tapastottam.

- Mondok mér nem nézted mög nappal?

- Aszondi nem mertem.

- Mondok hát az asztalt ki törte föl?

- Nem tudom, bizsony isten nem tudom.

- Hát a falat ki ásta ki?

- Hogy tuggyam én ast, nem vagyok én bakter.

- No mondok motozzátok mög.

A Kátsa kézzelábbal hadonászott, hogy nem engedi, mert ű tsiklandós, de azért mögvatatták, oszt 78-tz grajzárt találtak a zsebibe.

- No mondok befelé.

Esdeköl oszt az uton, hogy ne tartsam sokáig a tömlöztbe, de mondok más tömlöztbe kerülsz te, az nagy törvény tömlöztibe, mivelhogy falat ástál.

Oszt nagyon mögsajnálta emmiatt, mert mondok magamba miattam keverődött ez bűnbe, mivelhogy késérni akar Amerikába.

A zöggység mög a kisbiró pélpája.

Minekutána rőndbe hattam az kösség dógait, elhivattam Bőrtsököt oszt ijen irással erősítőtem magamhon hogy aszondi

Öggyesség:

1-lőször. Én Göre Gábor biró ur a mái szent napon mögöggyesültem Bőrtsök Pétör tisztőségős ifju legénynyel, hogy én ütet föl fogadom vezetőnek és nyelvnek az amerikai utunkra nemkülönb az ott való forgolódásunkra és haza gyövetelünkre.

2-dszor. Ameddig kívánnyuk, addig szógál, vagyis ameddig haza nem kerülünk.

3-dzor. Jár ezer neki egy jó viselő ruha, 1-gy pár uly tsizma, mindönnapi élelöm és egy litör bor.

4-etzör. Ha rávezet bennünket a kéntsős földre, amit közössen ásunk, abbul 20-sz rész az enyim, 10-z az üvé, 10-z Durbints sógoré, a többi az kösségé.

5-ötzör. A kötségöt mink visejjük az kösség pézibül Durbints sógorral, de ahon vékonyítani lehet ott vékonyitunk vagyis ott ahon gyümötsöt tanálunk vagy halat, ott néki is tsak az lősz ami néküink.

6-tzor. Ha nem tud rávezetni bennünket a zaranyfödre, akkor kézpészt semmit se kap, de itthon vagy bakler lősz, vagy kisbiró, ígéröm.

7-zör. Én parantsolok Amerikába is nempedig a zamerikaji biró ű pedig illendőképpen engödelmesködik.

Ájjuk:

Durbints Pál,
eskütt.

Göre Gábor,
biró ur.

Bőrtsök Pétör.

A zutravalót így állítottuk öszve:

Mindönkinek	1-gy ódal szalonna	öszvesen	3-m ódal
	1-gy kinyér	”	3-m kinyér
	1-gy zsák	”	3-m zsák
	1-gy ümög	”	3-m ümög
	1-gy gatyá	”	3-m gatyá
mög a ralytunk való ruha.			

Minekelőtte elindultunk vóna, vöttem a kösség kötségin egy beteg marhát mög két hordó bort, hogy mondok ne úgy vájjunk el mint az kutyák. Oszt kidoboltattam az közös vatsorát ekképen:

Tudtára adatik mindönkinek, hogy keddon este harang szó után közös vatsora lősz az kösség-háza udvarán, minekokájér mindönki ott lögyön búcsúvétel végett, oszt tángyéért és ögyéb övő szőrszámokat is hozzanak magukkal, valamint kantsót szilkét vagy poharat is.

Hát ott is vót keddön mindönki az kösségháza udvarán, hátul mög a kertbe pattogott a tűz a vaskondérok alatt.

A zasztal három sorral vót, de a zutósó sor mán ojan hosszú vót, hogy benyult a zistállóba. A közepire a zannyukom teritőt tött, mög ögynöhány szép rúzsás tángyérát, mert ott én ültem, jobb oldalamon az pelébános ur, balrul Durbints sógor.

Mondok Túrús sógornak forduljon mán kend öggyet az kertbe, hogy mér nem tálalnak?

Hát avval gyön vissza, hogy aszondi mönnyek félre vele ekkitsit.

- Mi baj? mondok.

- Aszondi, a kisbiró vagy elbújt vagy mögszökött, oszt a pélpáját keresik.

- Ejnye mondok, hát mér szökött vóna mög?

- Azér aszondi, mer ahogy kavargatta az paprikást, hát beleejtötte az pélpáját.

- Mondok hát abbul a kondérbúl a harmadik asztalhon tálajjanak, ahon a zsöllérség ül.

- De aszondi éppen az a baj, hogy nem tuggyák, mijikbe esött a pélpá.

- Hej! hogy az Isten taszitsa gödörbe! bizony még énelém kerül az pélpá, oszt mondok most mán tsak tálajjatok, talán akközbe előkerül.

A népség tángyérokba kapta az paprikást, nekünk hármunknak urassan egy nagy tálba atták, hogy vöheßsön kiki magának ahányszor tetszik.

Hogy im az papunk is ott vót, hát beszélgettünk, oszt ű nem lyavallotta, hogy Amerikába mönnyünk, mer aszondi nagy vállalat az.

- Hát mondok fő úr lyárt talán mán ottan?

- Nem én aszondi, de azér tudok rúla.

- Hát mondok az a fő, hogy igaz-e a zarany vagy nem igaz, hogy ott teröm.

- Az aszondi igaz.

- No mondok hát akkor a többi nem kérdés.

Öszünk, iszunk.

Mondok az pelébános urnak, hogy ízlik?

- Lyó aszondi.

De övött is ugy, hogy a szöme is düjjett belé.

Etzör oszt aszondi nézze mán kend mitsoda hosszú tsont áll ki az tálbúl.

Nézöm, hát mondok nem tsont az, ö. m. a f., hanem a kisbirónak a pélpája.

Igy tanáltuk mög az pélpát.

A zindulás se vót baj nélkül.

Másnap röggel meggyuvontunk mögáldoztunk, s minekutána bényeltük a fájin borlevest mög a kóbászt könyvekbe lábbatt a szömöm oszt mondok:

- Hej, sógor sógor, ki tuggya mögen mikor öszünk kóbászt?

A kotsi mán ott állt a zudvaron. Úgy intéztem hogy a zén kotsimon mögyünk Fijuméig, de a 4-gy zsák zabot a kösség adi.

Egy kis hordó bort is tétettem az sarogjába, oszt hogy a sógor még egy tömött zsákot gyúrt a zülés alá mondok mi van abba?

- Abrak aszondi.

Mögértöttem a szöme állásárul.

Mondok bajba kerülhetünk miatta, mer sok a finántz.

- Négyen löszünk aszondi mög a két ló.

A tzigányok mán akkor mind ott vótak a szomszéd faluból, hogy ne úgy indujjunk, mint temetésre, hanem mint kénts szörzésre, örömmel való útra, noha sejtöttem előre, hogy veszödelmekkel lösz a mi útunk kitüskézve, de mondok az kösség jóvoltáér mindönt elszenvedök.

A nép is ott sokadozott a kösségháza körül apraja naggya oszt úgy réttak mint a zápor esső, de legkivált a zannyukom, mög a jányom.

Éppeg tsillapítani akarom üket, hogy mondok szünnyetök mög a nagy révástúl, mikor úgy belegyüekemlött a fogamba a fájás, hogy majd lerogyasztott.

A tzigányok épp akkor keztek rá az nótát, hogy aszondi:

Mikor vüsznek lengyel ország felé
Visszanézök édos falum felé.
De nem látom sem apám, sem anyám,
Sem az édos, sem a kedves rúzsám.

- Mögájjunk mondok.

Hát el is hatták a nótát a közepin.

Nézik, hogy mi a bajom, de hogy a szömömbül is görgedözött az könyv a nagy nyilamattul, azt hitték, hogy a falút bánom, oszt még jobban réttak.

- Ne réjratok mondok az lebegőhön kapkodva, mert más itt a baj.

- Mitsoda?

- Fussatok el a kovátsér mondok, mer a mi kovátsunknak nintsen párja amerikába se.

A zuraság kovátsa ott is teröm hamar. Kihozatom a széket a zudvar közepire oszt ráülök, de mán akkor úgy lyárt benne az fájás, mint az tüzes nyárs.

Belenéz a kováts a szályamba oszt aszondi mijiket?

- Ezt a zalsó ápfogat mondok.

A zannyukom fogni akarta az fejemet de mondok ne fogjad, a kováts is monda hogy ne fogja.

Ráveti a kováts a fogót én mög beleragaszkodok a székbe, de hiába huzi, tsak a fejemet huzi fölfelé, úgy hogy azt gondoltam 1-gy métört nyulik az nyakam.

- Ki köll hozni aszondi az asztalt. - Kihozzák a nagy kerek asztalomat, rááll a kováts, oszt mögen ráveti az fogót a zagyaramra, oszt mögen huzi nagy innal erővel. De hogy nagyon méjen benne löhetött a gyükere, hát nemhogy kigyütt vóna, hanem még éngöm is fölemelt a székkal együtt no ijen fene erős embör.

De nemhijába érti a mestörségit, ahogy a levegőbe lógtam mán, vissza zötytyentött ekkitsit, oszt így kirötsent az fogam hálistennek.

Durbints sógor osztán ekkis pályinkát lotyogatott belém, így szödelőzköttem öszve mögen.

- No mondok a tzigányoknak most mán tovább muzsikálhattok.

Oszt a Rákótzai nótájával möntünk a faluvégéig.

Tovább hogyan vót, itt következik.

Mán vagy három napja rázott bennünket az kotsi, a sógor mögszólalt:

- A Zistenfáját annak a Zamerikának messze van-e még?
- Hajaj, - feleli a Börtsök! hun van ammég!
- Fele uttyán tsak vagyunk?
- Bizony nem vagyunk annak.
- No aszondi a sógor én inkább vissza fordulok.
- Ne okoskoggyon kend sógor mondok, még példabeszéd kereködne kendrül, azt mondanák, hogy *mögjárta mint Durbints Amerikát.*

Evvel mögragasztottam. De hogy már magam is beleuntam a szüntelen való kotsi ülésbe, hát mondok Börtsöknek mitsoda erányba vüszöl te bennünket?

Hát aszondi Fijume város erányába.

Mondok hát hogyan tartod te ezt a szörnyesztő nagy utat eszödbe, mert én ha százszor mögjárnám is ezt az utat, még akkor se tudnám észbe tartani, hogy mikor möre fordijjuk az rudat.

- Hát aszondi én nem is a száraz földi út szörint vezetöm kentöket, hanem a tengöri út szörint.
- Tengöri út szörint? hát hogyan?

Erre osztán elmagyarázi a Börtsök, hogy úk valahányszor Fijuméba igyekeztek, hát mindig ojan erányba fordult az hajó, hogy se napkeletnek se napnyugotnak, hanem a möre délbe a zárnýék vetődik.

- No mondok látom, hogy értöd a dógodat.

Möntünk tovább.

Látom etzör hogy sűrűn forgati Börtsök visszafele a fejit.

- Mit nézöl? mondok.
- Én aszondi már tegnap óta tapasztalom, hogy valaki jár miutánunk.
- Ki járna? mondok.

Aszondi ahun lépköd a dombon.

Messzire vót, hát nem láthattuk az ruháját, de mondok nem löhet más, tsak finántz.

- Hajts mondok Andrisnak, haggyuk el.

Hajt is Andris, hát látjuk, hogy az is szalad.

Morgadozik Börtsök, egy finántztul szaladunk-é mink négyen? Inkább ájjunk mög a zut görbéjin oszt tsak bizzák rám a többit.

Mögállunk a zut görbéjin, oszt várunk, de legkivált Börtsök az fokossal.

- No mondok magamba, ha ez végig üt annak a finántznak a girintzin, hát az se szagol több dohányt ezön a világon.

Várunk várakozunk, isten ne rója bünömül nem is ügön bántam, hogy minekelőtte Amerikába lépünk möglazsnakolunk egy finántzot, hát etzör tsak oda is bukkantik az embör nagy lehögve. Oszk akkor áll el szömünk szánk, hogy a Kátsa tzigány.

Tsak mögroggyan ahogy möglát.

- Hogyan kerülsz te ide? mondok.

- Hát tsak úgy, feleli.

- Megszöktél?

- Nem, tsak kigyüttem.

- De hogy gyüttél ki?

- Kidült a temletz ódala.

Mondok az aligha dült ki, hanem mögástad gazembör. Hanem hogyan tanáltál utánunk?

- Hát aszondi úgy, hogy a kotsi kerekébül kiáll egy seg, ost ast nézstem mindig a zsúton.

- Hát mondok, mit akarsz?

- Megyek aszondi Amerikába.

- Mégy ám az körösztyanyád vakablaktyába!

Jól képön teremtottem, a botommal is ráhúztam vagy hármát, oszk a végén mögsajnáltam mondok hát tsak telepöggy föl az saragjába ebbatta.

(Mivelhogy az kotsi sem ér egy nap alatt Fijuméba, az olvasással is várni köll.)

A tárkányi nóta mög a bágyog Kirisztus.

Egy nagy várost láttunk osztán a vőgybe, mondok mitsoda város löhet ez? Mert annyi itt az torony, hogy tán Jeruzsálembe se több, hát a város végén mögtudakoltuk egy paraszti embörtül, hogy mondok mitsoda város ez atyámfija, hát aszondi mi vóna más ha nem Egör városa.

- Egör, mondok, talán bizony itt van a za hirös Egör vára?

- Bizony aszondi nem is Gyöngyösön.

- No mondok hála lögyön az magyarok istenének, hogy ezt is mögtapasztalhatom, mert mondok sok jelös vitéz vót a világon, de Dobó Esvány a legkülömb. No mög is látogatom az ű szent sirját, dehát legelőbb is möre van itt az vendégfogadó?

Aszondi gyűjjenek kentök velem ahova én vagyok szállva az Mózerhon.

- Hát mondok kend se ide való?

- Nem aszondi, én tárkányi vagyok.

Láttuk is oszt a fogadóba a sok sovány tárkányi jányt, lakadalom lösz náluk, hát bégyüttek az városba, hogy mindönféle pántlikát, koszorut mög fűszörszámot vásárojjanak. Oszt, hogy megkóstoltuk az Mózer borát, hát akkor pöndörítöttem az jányoknak ezt a nótát:

A tárkányi leányok
Szüret óta soványok
Azér ojan soványok
Tzina tzin
Elmöntek a huszárok

De verték is érte az hátamat a jányok, hogy aszondi de nagy kutya kend, mondok mán én ijen nótás embör vótam tejjes életömb.

Másnap oszt hogy bejártuk az várost, hát mögnéztük a hirös várat is, no fenemód szét lütték az törökök, még most is ugy áll, ahogy az háboru után maratt. Mögáltunk az bástyá tetejin, mondok uram isten talán éppen ezön a hejön állott Dobó oszt dögönyözte a zellenségöt, de bártsak neköm is hagyott vóna valami hármat hogy az ű emléközetére elagyabugyalhatnánk Börtsökkel mög a sógorral.

Láttuk oszt a koporsóját is mög a zálgyukat, oszt a koporsó tetejin kűbül ki van faragva az Dobó Esvány uram, no dörék nagy szakálú embör, vasruhába van ötözködve, de mondok akkoriba ez vót a divat, no fene erős embörök élhettek akkor errefele.

Mondok oszt a tárkányi embörnek ki faraghatta ezt? hát aszondi lakik itt a hatvani hóstyán egy kűfaragó, az farag ijenöket.

- No mondok faragtatok véle egy takaros Kirisztust az kösségnek.

Mögkerestük az kűfaragót oszt mondok egy ótsó fajta Kirisztus köllene, de a lyavábül, hát aszondi életnyi nagyságba 200-áz pöngő, no mondok ijen derága Kirisztus nem való parasztnak, aszondi van készen kurtább is, az ótsóbb, de bágyogbül van, tsak föl köll feszíteni, az a legótsóbb.

Mögnézzük, hát rőndös módos Kirisztus vót, nem is dörága 25-t forintér, ki vót pingálva akkurátusan még a szent vére is, hát mondok a sógornak vögyük ezt mög ha enged a zárábul, oszt kügygyük haza az kotsival az tengör partyárul, hadd lássa az kösség, hogy nem felejköztünk mög rúla.

- Mondok a faragó urnak, hát ölég ezér 18-t forint is, tsapjon kezét az ur.

De aszondi neki is többbe van mer tsak az kiföstése 8-tz forint vót az Kirisztusnak.

De mondok nem ojan kelendő portéka ez, mint a tsutora, még nyakán is veszhet.

- Dejszen aszondi eladok én minden hónapba ögy két ijjen Kirisztust, ugy viszik 25-t forintyával, mintha ingyen annám.

- Hát mondok mink nem errül a vidékrül valók vagyunk, nálunk ótsóbb is, de mivelhogy egri Kirisztus nints arrafelé 20-sz forintot nem salynálunk érte, ez a zutolsó szavam, ennél többet nem is ér ez. Oszt így alkuttunk mög a fölfeszítéssel mög fával együtt 22-t frtba.

- Hát aszondi a végén mi lögyön az irás a körösztt ajján? magyarul lögyön-e vagy gyiákul? magyarul mondok, mivelhogy ez magyaroknak szógál majd otthon.

- Hát aszondi, írják le kentők egy darab papirosra.

- Lyó mondok, ezt így egy firkantásra nem löhet, mer ezt fundámentumosan mög köll gondóni.

Avval átmöntünk a szomszédba az kotsmába oszt ott öszve gondótuk az fölirást. Végre is így állapítottuk mög:

A MI URUNK
JÉZUS KIRISZTUS
FÖLFESZITTETÖTT EGÖRBE
GÖRE GÁBOR BIRÓ UR
ÉS
DURBINTS PÁL ESKÜTT
KÖTTSEGIN
ANNÓ 1898 ESZTENDŐBE.

Hát mán délutánra ki is pingálta az bötüket, ugy hogy mán különben Pestön se löhet, de el is möhet majd a többi Kirisztus emmellett az egész vármögyébe.

Kérdözi osztán, hogy honnan? hova?

Mongyuk.

- Hát aszondi nem lyó erányba haladnak kentők, hanem ippeg fordítottan.

Tsak elhültem, hogy mit beszél?

- Hát a zúr mán lyárt ott? mondok.

- Nem, aszondi, nem lyártam.

- No mondok hát akkor ne ilyeszgessön. Mert ihon e za zembör, ez mán lyárt ott, lyobban tudhati.

De a kúfaragó tsak erősködött, hogy aszondi nézzük mög a makfát, a zalfödrül nem Egernek tart, aki Amerikába indul.

Hát osztán mondok hol az a makfa aki mögmutati a zútat?

Aszondi a könyves bótba, a fő utzán.

Elmönünk az fő utcára. Mög is tanájjuk a bótot. Hát mondok aggyanak neköm egy olyan makfát, a kire rá van írva a zút Amerikába inntül odájig, de bejjebb is, Balaskájig, Falikornyikájig.

Mutat a bótos öggyet. Nézöm. Amerika rajta van azt látom, de hol van Magyarország? Itt aszondi, és rámutat egy akkora kis sárgaságra mint egy dinnyemag.

Mondok ez a kitsi vóna az? Nem ijen kitsi a mi országunk. De mingyán eszömbe lyutott, hogy otthon is a fődtökön kitsire főstötték a zországunkat és azon is sárga vót, bizonyosan ősszel főstötték le, azér. Nodehát rajta van Amerika is majd tsak eligazodunk.

- No mondok hát hogy ez a hitvány makfa?

- Egy forint aszondi.

- Derága mondok. Öt hatos is sok érte.

- Hát aszondi nem adom alább.

- Ejnye de rátartós mondok, hát 7-t hatos lögyön.

- Aszondi nem alkuszunk.

- 8-tzér se?

- Nem aszondi.

Fogom a botomat oszt mondok gyerünk, gondótam majd utánam szól, hát lám mijen a zegri bótos nem szólott utánam.

A zutzán mögállunk oszt mondok mégis mög köllene vönni.

- Minek? aszondi Börtsök.

- Annak mondok, hogy tuggyuk mikor möre járunk? Arra a kis papirosra mindön rá van írva.

Hát visszamöntem, oszt bekiáttok:

- Nem enged?

- Nem.

- Sömmi se enged?

- Nem.

- De ráadást tsak ad valamit?

- Aszondi azt se.

- No fene mögátalkodott embör e za zegri féle, hát mögvöszöm, ha éppen nem enged az ur, de nem is vöszök én többet Egörbe makfát.

Mögen elővöszö, oszt mondok nem tserélte-e ki?

De mán erre ugy megharagudott hogy nagy mérgesen rámhörken hogy aszondi most mán sömmi pizön se ad.

No möggyült a balyunk. Aszondom a zutzán a Kátsának erigy vissza te, ihol a forint, mert te kikönyörgöd a bornyút is az tehénbül, hát visszamönt kis vártatva hozta is az makfát.

- No mondok nem haragszik mán?

- Nem aszondi, még pájinkát is adott ráadásul.

Mögtsováltam a fejemet, de nagyon esküdözött, hogy nem lopta. Nézöm olvasom, hogy mi van rá írva, hát az van rá írva, hogy Gummi arabitzum, de nagyon szép színe vót. Kóstojjuk osztán, mondok most mán elhiszöm, hogy nem loptad, mert ennek sömmi ereje sintsen, azér adta.

Pedig lyó pályinka löhetött valamikor, mert mikorra a Mózerhon értünk, úgy öszveragadt a balyuszunk tüle, hogy még egy hét múlva se tuttuk széjjel szödni.

A föld képe.

- Hát mondok most mán gyerünk föl a várba, oszt annak a tetejiből keressük mög, hogy mijik erányba lösz a mi utunk?

Hát mögtöttettük az tsutoránkat, oszt fölballagtunk a várba, annak is a közepin a dombra, ahun az názáreti Jézus van mög a két lator haramia, ott oszt kiteritöttem az makfát a füre, körülhasaltuk.

- No mondok hát okosoggyunk.

De mivelhog négyünk közül tsak magam vagyok a zirástudó, hát a többi tsak ugy véleködés-képpen nézte a képet, mint dörötös az szappanyt.

Hát nézzük, szömléjjük, körülpélpájjuk nagy gondózkodva.

- No aszondi a sógor bolond embör vót ö. m. a f. a ki ezt föstötte.

- Mér? sógor.

- Mert még tsak azt se látni tisztára, hogy tél van-e vagy nyár az fődekön?

- Mondok tavasz löhet, mert lássa kend imitt amott ződül is az vetés. Ihul van-e Török ország tsupa ződ.

- Lám aszondi a sógor ott tsupa őszit vetöttek.

Börtsök is mögszólal.

- Hát az a kék mitsoda?

- Az mondok bizonyosan a zég bótozattya.

Nézöm oszt hogy mi van ráirva? hát az vót ráirva, hogy aszondi *Ádria*.

No kutya ögye meg azt a bótost mondok nimöt makfát adott.

- De aszondi Börtsök magyarul van az, mert én lyártam ottan.

- Ne hazuggy mondok, mán hogy lyártál vóna a zégbe?

- Nem ég az aszondi, hanem tengör.

- Mondok hát ha az mind tengör ami kék, hát mijik a zég?

- Aszondi nem kék az tengör, hanem ződ.

- Mondok mán hogy vóna ződ, te, mikor ihol-e ide van írva, hogy aszondi *Fekete tengör*.

- No aszondi Börtsök, ott én nem lyártam.

Ráakadtunk osztán Amerikára is a sógornak a pélpája alatt oszt mondok ihol van, mijen közel 3-m tyúklépés tsak Magyarországhon.

- No aszondi a sógor, itt van a világ széle is, azt mögnézzük, ö. m. a f.

Oszt aszondi, lám milyen bolondokat tanitanak nálunk, az oskolába, hogy aszondi a föld gömbölyü, pedig hát ihol-e négyszögletes.

- No mondok rá is parantsolok a tanétóra, mihelyöst visszakerülünk, hogy ilyen bolondokat ne tanitson.

- Hát aszondi Börtsök is az a sok kégyókanyargás forma mi löhet.

- Bezonyosan a zútak, mondok, no fene girbe görbe utak.

De oszt kivilágosodott, hogy nem utak, hanem fojóvizek, mer a Dunát is mögtanáltuk.

Ahogy ott vizsgálódunk tovább, odagyün ám az rëndér, oszt aszondi mi a?

- Hát mondok földképe.

- No aszondi tsak ezt akartam tudni, kejjenek föl oszt utánam.

- Mér? mondok.

- Azér aszondi mer kentök tzutzilisták.

- Mondok tzutzilista a zöregaptya.

- De aszondi hiába tagaggyák, mer én már régön nézöm, hogyan osztják itt kentök a zérsök főggyit.

Mögijettem, hogy mondok bizony még valami tsufságba keverödünk, de aszondi Börtsök tsak ugorjanak el kentök, majd én elbánok vele.

Mög is kapta háturrul, leduhintotta az gyöpre, hogy még az kargya is elgörbült.

Káromkodott a rëndér, hogy aszondi mögáj paraszt, iszen majd beszélünk még ma.

Mink bizony nem állottunk mög, tsak hamarosan befoktunk, fölhajítottuk a szent körösztfát is az kotsira, oszt Szent István ditső kirájunként, ha Isten velünk, ki ellenünk, úgy elnyargaltunk Egerbül, hogy mög se állottunk az 3-dik faluig.

A finántz veszödelöm.

Mondok oszt Kátsának, mikor másnap a zerdő szélén ötötünk, hogy mondok van-e pénzöd?

- Nints aszondi.

- Hát mondok azt szeretném tudni hogyan és miképen akarod te mögjárni Amerikát?

- Aszondi itt a hegedüm, elvisz ez engöm mindenhova, kinyeret is teröm mindönhol, de még petsönyét is néha.

- No majd möglássuk mondok, hát a zseböd mitül duzzad úgy?

- Hát én is ellátam magamat a zsútra ekkis fehérruhával.

- Hallám mondok nints-e közötté valami tzigány szörzemény.

Mutati, hát valami 12-t dohány atskó vót a zsebibe, vagyis marha hójag.

- Minek ez? csudákozunk ralyta.

- Tengöri útra feleli Kátsa.

- Hát lám mijen esze van a tzigánynak, - mondok evvel mink is ellássuk magunkat.

Hát ki is attam az rëndöletöt Börtsöknek, hogy tartsa eszibe, neköm húsz hójagot, a sógornak is húszat, magának a mennyit akar, de azt nem mink füzettyük. Aszondi ütöt ne féltsük.

- Hát mondok a tzigánynak a fehérruhád hol van?

- Rajtam aszondi.

- Mondok annem ölég, hát hogyan váltasz?

- Aszondi ölég nagy teknő a tengör, majd mög mosom benne.

- Hát addig mit vöszöl magadra?

- Aszondi az gyermökkori üngömet.

Hogy oszt egy gyugó huzót is találtam a hójagok között hát mingyán mögösmertem, hogy a Mózernak a gyugó huzója.

- Mondok te mán mögen tolvajlásba keveröttél?

- Dehogy is aszondi ezt valaki teréfából tötte tán ide, hogy magam se láttam.

- Mondok csak azt tudnám, minek neköd a gyugó huzó?

- Hát gyugó huzó? Oh hogy a Kristus verje meg, ast hittem, hogy kisfuró?

Hogy így kivilágosodott a latorsága, hát neki huzakottam, hogy jól mögérdököjjem érdöme szörint, de osztán még se bántottam, mer aszondi Durbints ne bántsam, most mán ugyse viheti vissza.

Hát lyó is vót, hogy nem foglalatoskottam tovább a tzigány bünével, mert lám alig indulunk tovább fölzödellik ám szömbe két finántz a dombon.

- Tyüb a kirelájzumát mondok mögdörágul az dohány!

- Vágtassunk, rikkanti a sógor.

- Hijába vóna feleli Börtsök puska van náluk.

Főzött bennünket a meleg. Mán a dohányt is ott hattuk vóna, de a finántz olyan közel vót, hogy nem löhetett elfutni se elüle.

- Jajajaj! ordétoz Kátsa, ide azt a zabrakos zsákot!

Vállára kapi a zabrakos zsákot, leugrik, nyargal a szántóföldek fele, hogy a lábát is alig löhetött látni.

A két finántz se röst, utána. Mink mög addig be a zerdőbe, elkapartuk az dohányos zsákot be a haraszt alá.

(Várni köll, míg az finánczok Kátsát kergetik.)

A 3-m tzigány vesződelme.

Hogy oszt a kukoritzásba elnyomták Kátsát, hát mingyán neki estek a zsáknak, hogy mi van benne?

- Tyüh a zapád Pontzijus Pilátusát, - így a finántz.

A másik is belétsudálkozik a zsákba, oszt aszondi zab ez végig.

- Hát aszondi mér szalattál te kutya?

- Jaj tsókolom kezsit-lábál rivog Kátsa, hát hogyne salattam vóna, mikor úgy kergettek.

Hát így szabadultunk mög az nagy finántz vesződelömtül, hálistennek.

No de mög is laktuk a záldomását, mert mondok ihatik az magyar, mikor tuljár a finántz eszin, oszt ojjan vigadást tsaptunk, hogy nevem napján se különben. Az igaz, hogy tzigány se tanálkozik mindönnap ojan mint ott vót három, mög Kátsa aki elsőzött a bandába. Vetöttem is nekik három izromban is egy-egy üst forintot, oszt mondok a pikulásnak:

- Fülembé füstös!

Süket is vagyok a fél fülemre még most is.

Hanem azér a vigadozásba is hejin marad néköm a zeszöm mert mondok vigyázzunk a pézre nehogy elveszelőggjön vagy ellopóggjék, oszt leóttam az nyakamrul beletöttem az kalapom bélésibe. De mondok magamba nem lösz ez így jó, mert veszendő a kalap, oszt mögen kifordultam a zudvarra, levetöttem a tsizmámat, abba rejtöttem.

Tovább vigadunk. Ránk is vérad. Mondok a kotsmárosnak, hogy mondok fogjon gerétát Rákótzí.

Hát számol hogy aszondi bor mög tzipar, oszt mögen bor, mögen tzipar, közben 5-t salyt, oszt mögen bor mögen tzipar a tzigányoknak is.

- Mögájjunk mondok, itt mán hiba van.

- Mibe aszondi.

- A salytba mondok.

- Aszondi 5-t vót.

Mondok a zén tzigányom nem övött, mer szalonnát övött.

- Emléközzék kend aszondi, hogy kend kettőt övött.

Oszt akkor lyutott eszömbe, hogy tsakugyan azt kajátottam neki, hogy mondok néköm duflán mer én bíró úr vagyok. Végig irta oszt a zasztalt, de a kájhát kitörüttettem, mert mondok a Kátsa tzigány mögtapaszti, hát öszveszötte a számokat a zsidó, 7-t forint 75-t.

Sokallottam, de mondok nem veszekszök, tsak a fölit tsapjuk le az vékának, de azt se akarta.

Keresöm oszt a pézömet hát nem tanálok.

- Hajhaj mondok tsak nem veszőtt tán el?

Lehuzatom a Kátsával a tsizmámat, abba sincs. Nézetöm a kalapom bélésit, abba sincs.

Neköm állanak valamennyien, oszt bolházzák a pézt mindön gúnyámba, még a tsizmám szalmájába is, de csak nints az sehol, mintha nem is vót vóna.

- No mondok azt a hét csillagát ennek a 3-m tzigáynak, mögvasaltatom mind a 3-mat.

- De aszondi a kotsmáros mind a négyet.

- Mondok a Kátsa a zén tzigányom, az mög nem károsit éngöm, hanem a többi, egyik nagyobb lator a másiknál.

A tzigányok se vötték töréfára az dógot, mög akartak szökni, de Börtsök is résön állott ám, oszt ugy vágta ott az pikulást a tzipbalmoshon, hogy a tzipbalmos elütötte a lábárúl a kontrást.

Mönünk a bírón, mondom néki az panaszt, oszt vallattyuk a 3-m tzigányt, de azok tsak esküdöznek, hogy szinit se látták sömmi bankónak jedzövásztás óta.

Durbints mög ugy kékült zódült mérgibe hogy alig állott az lábán, mert a zú pézit is én hor-doxtam, hogy aszondi kend okosabb embör, kendnél lyobb hejön a péz.

- No mondok sógor a mi farsangunkra hamarost rá zakkant az nagy böjt, de hát nem löhetünk itt se a világ végéig, möhetünk vissza, haza, a péz aztán vagy möglösz, vagy se. Ha möglösz, ugyis mögküldik az törvény úttján.

De aszondi a kotsmáros, hogy ű nem ereszt el így bennünket.

- Nem ereszt mondok, hát a szöméjös szabadság kutya?

- Aszondi az nem kutya, de a zadóság se kutya vagy a ló marad álogba vagy a szűr.

- Mán mondok a ló itt nem maradhat, mert mink nem vagyunk gyalog utasok, de a szűr se maradhat mivelhogy szűr nélkül nem löhetünk.

- No aszondi, hát lássuk mi van a kotsin? Ott bizony sömmi ögyéb nintsen tsak a zabrak, széna, dohány mög az szép uly Kirisztus.

Mondok oszt a végén, mán nints ögyéb tönni való, mint hogy itt hagyjuk a szép bágyog Kirisztust álogba.

No mögsohalytottuk, de másképpen nem szabadulhattunk. Mondok is a sógornak, lássa kend mire lyó, ha igaz köröszvény az embör, mert ha nem tsináltattuk vóna az Kirisztust, az a péz is elveszött vóna a többivel, igaz hogy most se péz, se Kirisztus, de legalább mögvan a szűrünk mög a lovunk.

A sógor haragudott, még sose történt, hogy haragudott vóna rám, de aszondi most mán beszélhet kend ö. m. a f. most mán kend se okos embör ö. m. a f.

Erre mán magam is elkeseröttem, hogy mondok bizony még példabeszéd kereködik rúlam, hogy aszondi: Mögörizte, mint Göre bíró a Durbints pézit.

Hát most mán mit töhessünk, forditsuk az rudat haza fele.

Még az a szöröntse, hogy Kátsánál mög Börtsöknél van egy kis hitvány apró péz.

A legveszödelmesebb étzaka.

Este hogy a világ közepinek nevezött tsárdát elértük, hát mán akkor úgy elfogott a szomoruság hogy mondok hej sógor sógor, az van ide ki a falon, hogy aszondi: «itt az világ közepe, ki nem hiszi gyűjjék be» de én tsak aszondom, hogy nem igaz, mert nem a közepe ez az világnak, hanem a vége.

Többet nem szóltam errül, hát nem is tudta a sógor, hogy mire példázok, hanem ugy magamba elgondókottam, hogy mondok ha visszatérok a falumba elvesztöm a bíróságot, mög még azon főjül világ nevetsége löszök tejjes életömre.

Hát mondok hozzanak 1-gy litör pájinkát.

Elszörnyüködik a sógor, hogy aszondi, tán azt hiszi kend, hogy még 1-gy Kirisztus van a kotsin?

- Ne panaszojja kend mondok, mert ennél többet se kötök én pájinkára soha.

- Tán megbolondult kend? aszondi.

- Még nem, mondok, de néha a bolondok uttyára köll lépni hogy okosat tseleködhessünk.

Sejdíti mán a sógor a szándékomat, le is ereszti a zórát, oszt aszondi, ne borijja kend gyászba a falut ö. m. a f. több is veszött Világosnál, mégis él az magyar.

De mondok asse vót akkora szégyön mint a zenyim. Mer az közös szégyön vót, de ez tsak éngöm nyom.

Kátsa is elkámpitsorodik erre, oszt aszondi ne mönnyünk vissza, tsak bizzam rá magamat eltart ű éngöm Amerikájig.

- Mibül? mondok bosszúsan.

- Ád énnököm az Isten aszondi hol itt, hol ott.

- Erigy ki mondok mert bizony Isten a fejedhön méröm ezt a pájinkás falaskát.

Hát ki is húzódott nagy köserves könyvhullajtásokkal.

A sógor körültróbált oszt éngöm mindönféle vigasztalással, de mán én akkor ugy rá vótam határozódva az halálra, mint az férges alma az lehullásra.

Éjféle fele leheverödünk a lótzákra.

A sógor hamar hortyogásba fog, én mög fölsóhajtozok, hogy mondok teremő szent Isten, de korán is itt hagyom ezt a szép életömet, szép birői hatalmam, szép mindön jószágomat, gyermekeimet, uly tajték pélpámat.

- De mondok szégyönnel nem élhet aki bíró.

Tsak épp azt vártam mög, míg az pélpám kiég. Aztán föltápáskodok, odaállítom a szalma széket a szoba közepire. Egy nagy bús sóhajással kihúzok egy gatyamadzagot az tarisznýambul oszt átalvetöm a mestör göröndán kötöm az nyakamra.

No mondok Isten álgyon mög mindönkit, szép falumat, szép hazámat, szép hivatalomat, feleségömet, gyermekejimet, Durbints sógort is, és valamennyi falumbelit, aki mind nem is lyut öggyenkint eszömbe.

Még öggyet sóhajtok oszt Isten veled világ kirúgom az széket magam alul.

Hát mán azótátul fogva odafönn is vónék a mönnyek országába, ha történetösen nem ótska a szatying, de magam is 1-gy mázsa vagyok mög 17-t kiló, hát elszakatt a szatying oszt úgy lehuppantam, hogy még az lajbim is kétfele repett.

Fölébred a sógor a huppanásomra, nyökkenésömre, oszt masinát gyút, de óbégat is, hogy aszondi jaj sógor, jaj sógor.

- Ne óbégasson kend mondok, mert most lyut eszömbe, hogy hol a pénz?

Mert úgy is vót, hogy akkor eszmélköttem ott a földön ülve, hogy mondok a lajbim bélésit nem vizsgáltuk mög, pedig én alighanem oda rejtöttem a pézt egy kis feslésön körösztil.

Nézzük a gyertyánál, hát tsakugyan mögvan valamennyi bankó hija nélkül.

- No mondok bort ide most mán kotsmáros, mert ihatunk.

Ebbül oszt kitetzik, hogy én mégistsak okos embör vagyok, ha részög vagyok is.

Itt vagyunk mán de nem egészen.

Mán két hónapig rázta bennünk az lölköt a kotsi, mikor végtére elérkeztünk az tengörhön.

- No mondok ingyen se gondótam, hogy ijjen messzire van az a Amerika.

Börtsök tsak nevetött:

- Emmég nem Amerika aszondi csak Fijume.

- Hát mondok Fijume nem Amerika?

- Nem aszondi, ez ojan se nem Magyarország, se nem Amerika, inkább talján vóna, de horvát vagy mi.

Hát mögirom mostan, hogy mijen az a tengör, mert nem mindön embör láthat tengört. Hát ojan az tengör mint a mi kendör áztatónk tavaszüdöbe, tsakhogy a tulsó partya is viz, oszt hal is van benne, ki lábas, ki lábatlan. Hát ijen az tengör.

No hanem annyi hajót mint itt van, a Dunán se láttam, pedig ott is vót jótskán oszt láttam vagy hármát akkorát is, hogy mondok ijen löhetött az Noé apánk bárkája, a kibe mindön állatot beszödött, de bár a legyet mög a bolhát kívül hatta vóna.

Mondok oszt Börtsöknek, hát mijik a paraszt hajó? de aszondi nintsen ojjan, hanem mindön embör szállító hajón 3-m osztáj van. 1-lső mög 2-dik mög 3-dik. Az 1-ső osztáj a legdörágább, bársonyos déványon ülnek benne, a 2-dik osztáj középszörü emböröknek való, de az mán fapados, 3-dikon se bársony, se pad, tsak ugy szögényösen kiki a maga vánkösán ül, amit Isten adott, hogy ülhessünk.

- No mondok van neköm annyi eszöm, hogy oda gyűröm a szűrömet az vánkösom alá.

Mögnéztük oszt a várost is. Hát tsak ojan házak vannak benne, mint Budapestön, de a tengör partyán halas ház is áll.

No ott nyilna el szöme szája a mi mestörünknek, ha látná, hogy ojan hal is van, a mijik téntát hordoz a hasába, de nem sokra bötsülik az téntáját, mert tsak kiöntik a földre.

A halas ház pedig ojan, hogy üveggel van sindöjözve, oszt két alytón lyárnak kisbe ralyta.

Mondok Börtsöknek ugyan mér van itt két alytó, azér aszondi, hogy egyikön bémönnek, a másokon kigyünnek, mint az pannarámába.

- No mondok nem okos a zidevaló magyar, mert nem a halas házra köllene két alytó, hanem a kotsmára, mivelhogy a halas házbul könnyen kitanál az embör egy alytón is, de a kotsmába mindig keresi.

Darabig tsak lyártam Börtsökkel az hajókat, hogy mijik vünne el ótsóbban? de oszt hogy beléuntam, mondok lyárjad magad tovább, mink béfordulunk ebbe a házba, ahun a forgáts lóg.

Aszondi rá Börtsök lyobb vóna pedig, ha kentök is velem tartanának, de mondok nem löhet, mert én ennyi vizet világ életömbe nem láttam, egy nap, oszt neköm az a természetöm, hogy valahányszor vizet látok mindig borra szomjazok mög.

(Most hát várjunk mig Börtsök hajót nem talál.)

A Kátsa nadrággya mög a mindöntudó könyv.

Hát békfordultunk az forgáts alá, oszt mondok bort ide egy litört, mert szomjas az gége!

De nem értötték.

- Mitsoda dolog ez mondok, hogy maguk nem tudnak magyarul? Vónék tsak én az biró itten, majd mögtanulnának.

Hogy osztán ezt se értötték, mondok Durbintsnak tud-e kend németül?

- Nem, aszondi Durbints, soha életömbö nem szólottam ezön a nyelvön, mög nem is fogok ö. m. a f.

- Hát te Kátsa? Most mutasd mög mit tudsz?

- Mög is mutatom, - feleli Kátsa, ide nézzenek.

Fölkap egy üres poharat, ráveröget a tenyerivel, mög a nadrágja hátujján is megverögeti a tenyerivel a mögyszín bársony fótót, hogy aszondi ojan vöröset hozzanak, de nem hogy mög-értötték vóna, hanem még rádühösödtek, mögrugták az fótját, oszt kivetötték a zajtón.

- No mondok gyerünk mink is sógor, nem akarok tömlötzbe kerülni a tzigány miatt, hát kimöntünk. Gyerünk mondok valami magyar kotsmába.

Nem messzire oda mögen lógott az forgáts, hát oda fordultunk be de mondok hát Börtsök? hogyan tanál majd utánunk?

Aszondi rá Durbints, segítünk ezön is, kiakasztom a szürömet a zajtóra, majd mögláti oszt idefordul.

No hogy ott mán magyarul is tuttak, hát töttek is elejbénk olyan lyó vörös bort, hogy ha kutya vónék, ma is mögnyalnám tüle az két pofámat.

- No mondok ahol ijen lyó bor teröm ott mán halálos vétök, hogy a zemböri fajzat némötül beszél.

Föláll akkor egy ur a sarokba, oszt odához egy nagy rakás könyvet, hogy aszondi vögyük mög.

- Hát mondok mög is vönném, ha kalandárium vóna, mer a hold lyárását hetek óta nem tuggyuk.

- No, aszondi ebbe mindön benne van.

- Mindön? az nem löhet.

- De aszondi mindön, mer ez lekszikony ez a könyv, vagyishogy mindön benne van.

- Hát mondok a zén gyesznóm benne van-e, a kit elloptak?

- Nem aszondi, tsak emböri szömékök vannak benne.

- No mondok hát minket mutasson mög benne, hármunkat.

- Aszondi tsak hirös lyelös embörök vannak benne.

- Hát mondok hova kell hirösebb lyelősebb embör mint én. Öt könyvet irtam én egymagam, oszt úgy elkapdosták, mint az bankót.

- Hát aszondi, hogy hijják?

- Göre Gábornak mondok.

Keresi forgati, nem tanáli benne, no mondok elmöhet a zur a mindöntudó könyvvel.

- De aszondi, vögye mög kend nagyon ótsón adom.

Nézöm a könyvet, oszt mondok mán mögengegyön az úr de nem vöszök lopott jószágot.

- Ne sértögessen, aszondi, hogy vóna e lopott?

- Hogy ne vóna lopott mondok mikor ihol-e ide van nyomtatva, hogy aszondi *Révai lekszi-konnya*.

- Aszondi kendé lösz ha mögvöszi.

- Mondok akkor is tsak ez marad rajta, holott akkor annak köllene ralyta lönni, hogy

Göre Gábor lekszikonnya.

No ötte a mérög, hogy így mögösmertem az ebül gyütt jószágot!

(Várjunk mig a vigétzöt a mérög eszi, s mig Börtsök hajót nem tanál.)

A szür mög a vakaróni mög az tengöri hajó.

Épp a delet húzták mikor betoppan Börtsök.

- Lyelöntöm alásan biró uram, van mán hajó, ótsó is, lyó is, petlóreómér jár Barazéliába, hát azon adnak hejet.

- Neköm is? - kérdözi Kátsa.

- Neköd is, feleli Börtsök. Kettónket a szógálatunkért vüsznek, biró uramat mög eskütt bátyámat 100-áz pöngőjér öszvesen, mind a kettőt.

No ijen fene dörága! Tsak Kátsa hányi a tzigánykereket a kotsma közepén.

- Hanem aszondi Börtsök ne soká mulatozzunk, biró uram, mert 3-m órákor indul.

- Hát aztán meddig mönünk azon tengörön? mondok.

- Egy hónap belételik mig odajutunk.

Sokallottuk, de mondok inkább lassan lyárlunk, legalább nem borulunk föl.

- Hát mondok étel erányába hogyan löszünk? Akad-e ott néha meleg étel is?

- Hát aszondi Börtsök mink tsak kapunk ketten Kátsával, mivelhogy szógálatba löszünk, de kentök bizony tsak a maguk kinyerin élnek.

- No mondok hát akkor lássunk utójjára egy kis meleg ebédöt. Hol adnának?

Aszondi a kotsmáros a színház közelletibe van egy lyó vendéglő ugy is hijják, hogy színházi vendéglő.

Keresi Durbints a szűrit hát nincs.

- Mondok a kotsmárosnak hol a szűr?

Hát még haragszik hogy ki bizta őrá akárkinek is az szűrit?

- De a zirgalmát mondok tudom én a törvényt, mert én biró vagyok, vagy eléadi a szűrt vagy bétsukatom a zurat.

A nagy lármára odajön a röndér, oszt bé akar bennünket késérni.

- A szűrt kísérje be mondok, ne azt a ki elvesztötte.

A sógort emésztötte a mérög hogy aszondi ű hazafordul, ű nem möhet szűr nélkül Amerikába.

- Hát mondok haza se möhet kend szűr nélkül. Inkább Amerikába mönnyön szűr nélkül mint haza.

Börtsök is mögszólal, hogy aszondi ne szaladgájjunk most a szűr után, mert itt hagy bennünket az hajó, inkább odaadom kötsön a zén szűrömet.

Hát így möntünk oszt a fogadóba.

Beállitunk oszt mondok mi lyót adhatnának?

- Hát aszondi van ma teknyősbéka leves.

- Köll a fenének mondok.

- De aszondi Börtsök neköm azt hozzanak.

- No mondok 1-tzör öttem életömbe békát akkor is azt hittem, hogy tsirke.

- Aszondi Börtsök tsak a neve béka ennek. Nints ennél fájinabb.

Möghozzá a levest nézőm, de mondok mégse köll, inkább öszök tsirkét, mer azt mőte hazurrul elgyöttünk nem öttem.

A sógor is tsirkét kívánt, Kátsa malatz petsönyét, mer az is vót a papiroson.

De mondok hadd tejjék kedve, mert ki tuggya haza kerülünk e valaha elevenön?

Tsak könyvbe lábbatt a szömöm de szöröntsére elibém öntötte mán az levest, de tsak gyermeknek való portzijót, egy gombótz mög egy kis lotty mellette. Hát mondok

- Minek néz maga éngöm, hogy tsak 1-gy gombótzot hoz?

- Hát aszondi mennyit?

- Hát mondok ha mán gombótz haton alul én el se kezdöm.

- Lyó aszondi hozhatok.

Hoz is szépen, a sógornak is, el is kőttyük rëndösen. De még a kanalat se nyaltuk mög utána mán hozí a tsirkét. Nézőm, hát tsak fél. Nézi a sógor is, hát a züvé is tsak fél tsirke.

- Mögájjunk, mondok, minket hijába néz bolondnak, mer ha fijumeji is az tsirke, itt is tsak 2-t lába van annak.

- Hozhatom aszondi a másik felit is.

- Mondok hozhati a másik tsirkét is, mer iszen egy tsirkével el se kezdöm.

Hát be is laktunk belüle rëndösen.

Mondok oszt a végín, hát valami lisztöset tud-e adni?

- Van aszondi a kernyel salyotos vakaróni!

- Mi tsuda az a vakaróni? Tán mögvakarik itt a vendégöt ebéd után?

Aszondi mingyán mögmutom.

Kifordul, oszt behoz valami madzag forma téstát, de jukusat.

- Izlik-e? aszondi.

- Izleni izlik mondok, tsak azt szeretném, tudni, hogy mér van kifurva?

De azt ü se tutta.

Hát lyól bélaktunk ottan, de tsak elszédültem, mikor aszondi a kernyel hogy 7-t forint.

- Hát mi ojan derága?

- A két tsirke aszondi 2-t forint.

- Mondok ne beszéljön, nálunk két pár se dörágabb.

- Hát aszondi akkor ögyenek otthun.

- No mondok rablók, haramiák! lyónak lyó vót, nem tagadhatom de ijen dörága tsirkét még a tsászár se öszik. A sógor is mérgeződött mer ű is annyit fizetött. Kátsájér még külön 2-t forintot fizettünk, Börtsökér másfél forintot.

Elérkezünk a hajóhon, hát szörnyű nagy füstös hajó, oszt бүдös mint az ménkü, de az még tsak haggyán, hanem hogy ingadozni éroztem alattam a földet, úgy az inamba szállott az lelköm, hogy még a mérgelődést is elfelejtöttem, le köllött ülnöm az hajó kötelire.

Kátsa is hüledözött de azután előszötte az hójagokat, oszt fölfútta, kötötte az derekáhon.

- Jaj mondok, szalaggy az mészároshon, hozz nekünk is. Van-e még üdő Börtsök?

- Van biró uram.

Hát hozott vagy húszat. Mink is a dörökunkra kötöttük, oszt így tért vissza lassatskán az bátorságunk, különben soha rá nem mertem vóna lépni az halyóra.

A kapitány egy bivaj bika képü embör nem tudott magyarul, mögmutatta az hajó farát, hogy ott a hejünk, hát le is ültünk az hordóra. Börtsök fönn maratt az halyó tetejin. Kátsát mög lörendölték az masináhon, hogy szenet horgyon.

(És most következik az tengöri utazás.)

Nagy székön történt aztán.

No fene alkotmány az a tengőri halyó, mögérdömlí, hogy elmongyam mien, mert sok embör él a zalföldön, de nem mindönki láthat tengőri halyót.

Hát ojan alkotmány az, hogy fábul van oszt röttentő tömérdek alkotmány, a közepin nagy szálfák állnak, oszt úgy össze vissza van az kötözve valamennyi, hogy kilencz falu marha-kötelit ha összehordanák nem lönne annyi. No tsuda különösségök. A hajó gyomrába van lent a gőzös, oszt az épp úgy viszi az hajót, mint az földön járó gőzös, de mán az kéménye nem ojan hitvány, hanem nagy bűdös fekete oszt ojan röttentő duhogással dógozik, hogy néha majdhogy mög nem fültunk az füstytűl.

A nagy bámulatba tsak ugy ültünk a sógorral elejénte, mint az siket tyuk a zepörfán, de oszt, hogy mögtanáltam az kulatsot a zódalamon, hát mondok öntözzük mög a zeszűnket, hogy tisztábban lássunk. Most mán odafizettük a 100-áz pöngőt, hát nem fordulhatunk vissza.

Hát kortyogtatunk, de még inni se löhet bötsületösen az tengőri halyón, mer ide-oda tántorodik a zembör. Hát mögen löülünk oszt elővöszöm a pélpámat, hogy mondok talán nem inog úgy az halyó ha pélpázok. De alig sörtzentök rá, ott teröm ám egy meztéllábas ember, oszt rám hurrog.

- Magyarul, - mondok, - mer a zén fülem ahhon szokott.

A zembör se szól se beszél többet, tsak kiránti a pélpát a szályambul, tsakugy tzuuppan.

- Ejnye! - mondok, hát tudja-e kivel van dóga?

Vissza nyúti a pélpámat. Mögen rágyujtok, mögen kiránti.

Erre éngöm is elfog az mérög, mondok a tagadóját, ha még egyszer kiránti hát ugy teremtöm képön, hogy a tengörbe buksengöl.

Odagyön akkor a kapitány is oszt az is papol valamit.

- Magyarul, mondok, mer a fülem ahhon van szokva.

Aszondi a sógor, talán azt akari, hogy ne pélpázzon kend.

- Mért ne pélpáznék? mondok, - nem templom ez a hajó, se nem pannaráma.

Ahogy ott tanakodunk, elő szólitik Börtsököt, ű magyarázta oszt mög, hogy nem szabad pélpázni, mert petróleom van a hajón, no mondok, nem lyó világ ez sógor!

Mán akkor Börtsök is meztéllábra vetközött, oszt úgy szaladgált ide-oda a szálfákon, mint a matska.

Ekközben lyól eltávolodott az parttul az hajó, oszt úgy lebögött az vizön, mint a dióhéj.

- Sógor mondok, fujjuk föl az hójagokat, a mijik horpatt, mer nem lyót érzök.

Hát föl is fujtuk.

- No isten álgyon mög szép magyar hazám, - mondok az könyveimet törölgetve, - ki tuggya látlak e ismét vaj soha?

De tsak úgy röscketött a zínám, még ültömbe is, hogy úgy mozgott alattam a világ.

A sógor nem eszmélködött annyira a mulandóságrúl, még mindig a tsirkén kesergött, hogy mijen dörága vót, mennyi pénzt zsaroltak érte ralytunk.

- Mondok bizonyosan talján tsirke vót a.
- De aszondi a sógor, nem övött ennél dörágábbat az báró se ö. m. a f.
- Most mán mindönképen ögy, mondok lyónak lyó vót, ha dörága vót, kituggya öszünk-e még valaha vagy soha többé.
- De aszondi a sógor még a másvilágon is mögemplögetöm ezt a pézssarolást.
- Hát a vakaróni, azt is számitsa kend, mer az is lyó vót. Tsak azt tudnám, hogy hogyan tutták azt a téstát kifurni? Még lyobban is izlött vóna a zebéd, ha Börtsök tekenyős békát nem öszik mellettünk.

Erre a sógor nem szól sömmit, csak aszondi szédül az felyem, ö. m. a f.

Kis idő mulván főmászik ám Kátsa nagy kormosan oszt ide-oda dülöngél az tetőn nagy bágyadozva.

- Mi balyod, mondok tán részög vagy?
- Nem aszondi, a malatz mozog bennem. Valami nem lyófajta malatz vót, valami tajján ézü. Osz belékapaszkodik a hajó tornáztának a fa oszlopába.
- Nem mönnél odább, mondok, gyesznó. Mer aki annyit öszik, hogy végét nem ösmeri, nem embör a.
- Jaj aszondi kis vártatva Durbints, én is mingyán úgy lyárok.
- No mondok kend is gyesznó. Annyit ösznek, mint a kutya a lakodalmon, ebatta gyesznói!

De azok tsak ott nyögtek mellettem.

Darabig tsak szittam üket, hogy mondok mégis szép az mértékletösség, de hogy a hajó ide oda réngadozott, hát etzör csak bennem is mögmozdul az talján tsirke.

- Mozoghatsz, mondok, ha mán 7-t pöngöt fizettem érted, nem eresztelek ki kutya.

De röttentő nagy szédülés fogott el, ojan, mint etzör a riglispin a városligetbe.

- Hijába mondok magamba nem gyösz ki kutya!

De a talján tsirke tsak nem akart nyugodni bennem.

Mondok ha mán legyesznóztam a sógort is, ne lögyek tsuffá. De végre is nem birtam, mondok Kátsának fogjatok mög hátul, hogy bele ne essek az tengörbe.

De máig is bánom az 7-t pöngő forintomat, hogy ojan hilyába elfüzettem.

Kátsa nyavalyája.

Mink a sógorral mán másnap könnyen néztük a világot, de Kátsa még harmannap is ugy kornyadozott ott mellettünk, hogy mondok még bútsu után se szoktál te ijen ebül lönni, pedig ojanakor a hegedűdet is öszve török.

Ha itattam ivott, önni is övött rëndösen, de mikor arrúl vót szó, hogy lö köll mönni a fütő-jukba, hát csak éntögetött, hogy aszondi nem biri a karját.

No az kapitány nem is szólott érte, még valami orvosságot is itatott vele, hát Kátsa mög is itta, de tsak dögledözött mellettünk az pokrótzon.

Hanem hogy délután mán az bagót is bétötte, mondok járd el legalább az rókatántzot magad möguntából, hagy vidámoggyunk kissé ebbe a szomoru világba.

Hát öggyet nyújtózkodott hogy mindön tsontya ropogott, oszt belefogott a kedvemér. Ojan takarosán kirakta az tántzot, hogy még az hajó is majd szétdült neveltibe.

Mikor oszt elvégezte, az lött belüle, hogy két hajós mögfogta, oszt lelükdösték az fütő-jukba.

Mink oszt Durbintsal mögen elszomorottunk, hogy tsak a röttentő sok viz, azontul nem látunk sömmít. Mer ojan vizön jártunk, hogy sehol annak partya nem látszott. Mondok a sógornak ugyan mér teremtött a lyó Isten ennyi vizet, mikor ezt sönki se issza mög.

- Annak aszondi a sógor, mert sok a hal ö. m. a f. oszt annak köll.

- Hát mondok akkor mér teremtött annyi halat?

Mer igazis, hogy annyi a hal az tengörbe, hogy hóttig öhetné mindön embör, mégis maradna ögy regemönt katonának való. A halyó után is evitzkélty egypár, oszt amikor köllött tsak föl-rántottak öggyet kettőt.

Oszt hogy nagy halak is uszkáltak az halyó után, leszól Börtsök az mászófárul, hogy aszondi oda nézzenek kentök, ahun az emböröví tzápa.

- Jézus segits! mondok. No úgy lerothantunk a sógorral az halyó pintzélyébe, hogy még a kulatsom is majnem öszve törött.

No fene a förtelmes férgit!

Tsak délután mertünk mögen ki ülni az napra.

Föltámojog akkor Kátsa, oszt aszondi, hogy ő nem sül föl tovább, tögye ki ütet az kapitány.

Ötte az kapitányt az mérög, mivel hogy nem látszott föld sehol az velágon, de mondok a tzigányé az igazság, mert a tzigány tsak háromféle dologra való, muzsikálásra, vályogvetésre, mög levélhordásra, hát aggyon neki ijen munkát.

Hogy oszt ott itatom Kátsát, aszondi Börtsök, hogy aggyam ki neki az 1-gy litör bort, amit föl-fogadáskor ígértem, hogy mindönnap adok.

- Bolond vagy mondok, honnan adhatnék annyit? A kulatsom két pintös a sógoré is annyi, oszt még tsütskit se láttuk Amerikának, mánis tsak a fenekin lötyög egy kis ital.

- No aszondi, ha Kátsa nem dógozik, akkor ű se bolond.

No leheverődik ő is nagy durtyásan.

Ebbül kereködött aztán mindön bajunk.

(Hogy mi mindön baj kereködött ebbül az is elmondódik.)

Mire ébredtünk!

A kapitány tsak dúlt fult fortyogott, de hogy a két embör tsak heverészött mellettünk, gondótam ha öszi is a mérög ki nem rakhat bennünket a tengör vizibe. Amerika partyán mög mán kirakhat, nem bánnyuk.

Tán egy hete is ültünk mán az hajón mikor etzör csak éjjel mögrázi egy tajján az vállamat, fölédredök.

- Mi köll?

Akkor látom, hogy áll az halyó, oszt hogy Kátsát mög Börtsököt lükdösik.

Éngöm is mögfogott négy embör, oszt kilükdöstek az halyóruul, az partra.

Mondok Börtsöknek no hálistennek tsakhogy mán Amerikába vagyunk.

- Ott a fenét aszondi.

- Hát hol vagyunk? mondok.

- Tuggyaz isten ebbe a fene sötétbe.

- Mondok hátha mégis Amerikába vagyunk?

- Nem aszondi, sömmiképen se.

- Mondok akkor a pézömet nem is engedöm.

De hiába lármáztam, hogy aggyák vissza a pézömet, a halyó tsak elduhogott, mink pedig ott marattunk magunkra a hódvilággal öggyütt az parton.

- Mondok ez mán mégis tzudarság tsak legalább röggel raktak vóna ki bennünket, vagy tudod te Börtsök, hogy möre van itt az vendégfogadó?

- Nem aszondi, nem tudom.

- Hát mondok mér montad otthon, hogy ösmeröd az lyarást mindönfelé az tengörön?

- Ejnye aszondi Börtsök, hát mán ijet hogy kívánhat biró uram. Kend még a pintzójébül se tanál haza étzaka idején.

- Az más úgy mondok, az a zén ügyem, de ez a te dógod.

- Aszondi sötétbe nints dolog biró uram.

Erre nem szóhattam, mer ami igaz, igaz.

Löterítöm az földre a szürömet, oszt mondok, hát akkor itt várunk virattig, én még alszok is.

- Én is aszondi a sógor.

Kátsa mán akkor le is fekütt az homokba. Tsak öszve guborodott mint az hernyó.

Ahogy ott heverünk, tsak a nagy tzudarságrul beszélgettünk, kivált hogy nem atták vissza a pézünket. No de törvény elé is viszöm az dolgot, mihánt hazalyutunk.

Nagyot sohalyt Börtsök, hogy aszondi tsak bár az kutya fejü embör övő vad népek országa ne lögyön ez.

No ezön mögijettünk. Kátsa is öccörre fölült oszt úgy zörgött az foga, mint az telegráf masina, de neköm is megrözzent a zinam mögvallom.

- Hát mondok nem mese az ojan nép?

- Nem aszondi Börtsök, magam is láttam ojan népet.

Egy nagy fa feketéllött az parton, aszondi Kátsa, hogy ű azon a fán hál, mög is indul oszt föl-mászik hamarosan, mint a matska.

Én is tsak fogtam a szürömet, mondok veszödelömbbe legtöbb az esze az tzigánynak. No pököm én is az markomat, de mivelhogy gyermek korom óta nem másztam fára, mög a hasam is dombosabb azóta, nem birtam.

- Huzzál legalább, mondok Kátsának, te mög Börtsök tojjál.

Hát így oszt fölpackottam valahogy az fára, utánam a sógor, aztán Börtsök is.

- Mondok majd ha mögverrad körülnézünk, de mondok azt nem türöm Kátsa, hogy a felyem fölött üjj. Vagy alatt vagy oldalaslag nem bánom ülhetz, de hogy magosabban üjj nem türöm.

Hát tsak ülünk, üldögélünk mint az tyúkok.

No de még könyvbe is lábatt az szömöm, hogy uram isten mitsoda állapotba kerültünk, a fán ugyan úgy ültem egy vellás ágon mintha székbe ülnék, de azér nem mertem löhunyni a szömömet, mert mondok hátha löesök.

Möglötyögtetöm a kulatsomat, hát alig lotyog benne egy korty ital, de az se vigasztalt mög. Mondok még mögéröm azt a tsúfságot, hogy bíró létömbre mögösznek.

- Aszondi a sógor ne busujjon kend, mert otthon vagyunk mink, most pedig tsak álmodunk.

- Nem álmodunk mondok, mert álmomba sohase üres az kulatsom, most pedig tisztára mög üresödött.

- No aszondi möglássa kend, hogy mégis tsak gonosz álom ez mindvégig.

(Álom vagy nem álom, majd mögválik.)

Idegön földön így él az magyar.

No ojan nehezen se vártam soha az verradást, mint azon a zétszakán, montam is a sógornak hogy mondok most mán tudom mijen löhet annak a zétszakája akit másnap akasztanak.

Aszondi Kátsa még asse ojan rossz mint a miénk, mert a siralomházba tzivar is van bor is ölögendő.

No mindön rémisztő állapot eszünkbe lyutott, amit valaha mesébe hallottunk, mert mondok mőte a zeleveny kalamárist láttam még az hétfejű sárkányt is elhiszöm. Oszt mondok brum-mog-é vajjon a sárkány vagy bóg? vagy hogyan ordét? de egyik se emléközött, igaz hogy nem is hallatszott ögyéb, tsak az tengörnek a szüntelen való lottsanása.

Mink még pélpázni se mertünk, mert attul tartottunk, hogy mögláti valaki az masina gyútást.

Mondok oszt mikor mögverrátt, hogy mondok most mán szájj le Börtsök oszt nézz körül Kátsával ebbe a zidegöny országba, hogy hol vagyunk?

Hát Börtsök le is szállott, de Kátsa tsak vakaródzott, hogy aszondi ű meztláb van oszt hátha möghül.

- No nézd mondok azt a pofátlan pilátusát a zapádnak, mintha nem tejjes életödbe meztláb lyártál vóna nem láttalak-e még tiz esztendő korodba is hogy tsak egy rongyos zsebkendő vót rajtad azis a hátadon, óh hogy a fene lapijjon mög mondok, talán bizony azt gondolod, hogy te vagy a báróné?

No ijen mérög!

Vonakodik Kátsa hogy aszondi hátha valami kirohan a zerdőbül?

- Mán mondok ne szójj többet, mert tudod azt, hogy biróval pappal nem lyó töréfálni.

No arra mán Kátsa löereszködött nagy köservesen a zalsó ágig, de ott mögen fölkapabált.

- Jaj, aszondi inkább elszenvedek husonetet.

- Nem alkuszok mondok.

Hát leszállott nagy lassan, oszt mögindult Börtsök után, de tsak ugy szötte az lábát, mintha tüske között járna, mondok a sógornak sokra bötsüli ez is a bürit.

Annyi bizonyos, hogy se azelőtt, se azóta nem láttam ojjan erdőt mint az. A mi erdönk tsak kaszáló ahon képest ojjan irdatlan nagy fák álltak ottan oszt ojjan különösek, mert vót közte ojjan is, mint a számár farka, mikor ordét a számár, se ága se gaja, tsak a nagy magas szálas döröka, oszt a tetejin a sok levele mint az pemét.

Mikor a zerdőhön érnek aszondi Kátsa Börtsöknek, ájj mög Pétör.

- Minek aszondi Börtsök.

- Pihennyünk.

S fölkap fölmászik a legszélső fára.

Hát ahogy mászik a nagy borotzfa formájú fára, etzör tsak nagy sivalkodás mög rekögés támadt a fán, oszt láttuk ám, hogy egypár kis szőrös embör ugrál a zágakon ide oda.

Kátsának se köllött több, tsak eleresztötte a zágat, oszt lehuppant az földre, szalatt vissza hozzánk mint a nyúl.

- Itt vannak lehögi a zembörövők.

A nagy rivalkodásra magam is megdöbbsentem, de gondótam ha ijen apró fajta hitvány fajzat itt az embör, hát akkor gyüihetnek.

Avval leszállottunk mink is az fáruł oszt pélpára gyujtottunk a fa tüvibe, onnan néztük a vad emböröket.

No fene furcsa fajzat azt mög köll adni, még legyezőjük is van mint az bornyúnak, oszt vót ojan, hogy tsak fölgörbitötte a tzimörit a zágra, oszt ugy himbálódzött nagy mérgesen, mint az harangütő.

Akkor láttuk azt is, hogy lábuk nintsen, hanem négy kezük, oszt a kezükön járnak.

Beszélni kék velük mondok, hogy mifélék.

Hát mán akkor Kátsa is mögbátorodott, oszt aszondi mögtróbáli ha értenek-e tzigány nyelvön?

(Hát majd mögtudjuk, hogy értenek-e.)

Mitsoda főd Istenöm Uram!

Visszaballag a nagy krákogásra Börcsök is, oszt aszondi nem embörök ezök, hanem malymok. Mondok akkor mégse vagyunk bátorságba itten, mert a hol malyom van, ott medve is kerül-közik.

Aszondi Börtsök, hogy ű nem bányia akármi férög is van a zerdőbe, hanem aggyunk neki önni, inni, mert éhön nem indulhat veszödelömbe Hunyadi János se.

Fél kinyerünk vót öszvesen mög egy harapás szalonna, mondok hát ögyük mög, de mit öszünk délbe?

Aszondi Durbints majd kiparantsoli azt is az lyó Isten.

Hát mögöttük ami vót, Kátsa még a szalonna búrit is mögötte de most mán mit igyunk rálya?

Mondok a sógornak van-e a kend kulatsába, mer a zenyimben nintsen hát nem vót neki se.

Mondok emmán szomorú állapot! De hát itt az tengör.

Kátsa mán akkor le is hasalt az tengör partyára oszt itta vóna az tengört, még montam is neki, hogy mondok vigyázz ki ne idd de tsak vissza pökte, hogy aszondi igya a kutya.

Hát ahogy ezt kimondi, tsak föl lükken a vizbül egy ronda nagy vadállat, oszt farkas szömet néz a tzigánnal.

De akkora szálya vót annak a tengöri baromnak, hogy a legnagyobb falapát is tsak kislapát ahhon képest. Mink is mögdermettünk a nagy ijedelömtül.

Avvót a szöröntséje Kátsának hogy elugrott mint az bolha, különben békapta vóna az tengöri vadállat.

- Gyűjjenek le kentök a fárul aszondi Börtsök, krokogyélus ez, nem köll tüle félni.

Kap egy nagy küvet, csapi az tengörbe. A nagy szörnyü krokogyélus tsak elbukott mögen, szinit se láttuk többet.

- Magyarok szent istene, mondok, mitsoda országba vezettél bennünket, elől krokogyélus, hátul medve bor mög ögy tsöpp se.

- Elpusztulunk itten ö. m. a f. fohászkodik a sógor.

- Jaj ha a zsidés ányám est tutta volna dehogy is silt volna a lepéndi faluvégen.

Igy a Kátsa.

Börtsök mög tsak azon duhogott hogy aszondi se étel se ital, nem ijjen szógálatot vállalt ű.

Elindultunk hát valamennyien a zerdőbe, hogy mondok vizet tanájjunk mán elsőbb, ha mán bor nints, oszt majd tsak kijukaszt valahova az magyarok istene.

Akármöre möntünk sehol egy csöpp út nem látzódott, tsak a töméntelen sok fa, mög a tengör partyán az homok.

Mondok jobb lösz ha az parton ballagunk, mert láttuk az makfán, hogy mindön viz az tengörbe igyekszik.

Ebbül is látzik, hogy én mijen okos embör vagyok.

Egy óra nem tellött belé, mögtanáltuk a vizet, no ojan tiszta hideg viz csoronkált ott a küvek között, hogy magam is fölhálaistenköttem a mit sohse hittem vóna, hogy vizre is hálaistenkődök.

Akkor láttuk osztán, hogy egy kis högyódalbul ered a viz. Mondok Börtsöknek föl köll hágunk arra a högyre, onnat oszt mög löhet látni, ha van-e itt falu vagy kotsma? mert hátha mégse laknak itt embörövók?

Hát hogy jóllaktunk vizzel, neki is indultunk az högynek mind a négyen.

(Ameddig a högyet járjuk várni köll.)

Hová lyutottunk?

A högy vót akkora, ha nem nagyobb, mint a Szengöllér högye, de sokkal högyösebb vót, majd olyan mint a zén téli süvegöm, a báránybűr.

A tzigány tsak könnyen hágdosott mintha egész életibe azon a högyön lakott vóna, de én bizony négykézláb is tsusztam néha visszafelé, a sógor se különben.

Hát mondok én nem mászok tovább Pétör, láthatod, hogy mentül föjjebb igyeközök, antul lejjebb tsuszok, mán két pityke is leszakatt az lajbimrúl, hát tsak mászszatok tovább magatok, mink a sógorral mögülünk itt a högy vápájába, mig vissza nem kerültök.

Valami fa állott ottan hát az alá ültünk, mondok itt legalább öhetünk is úgy látom, ha lösz mit. De mitsoda fa löhet ez?

- Almafának nézöm, feleli a sógor ojanforma.

- Mondok a levele mást beszél, de mondok az is löhet, hogy nimöt almának nimöt az levele is.

Leszakitok egy sárgát, oszt beléfalok, hát ojjan savanyu vót a, hogy a szájam majd benyőtt tüle, de nem tsak a szájam, hanem mindön juk a mi tsak rajtam vót, még tán a dohány atskóm szája is öszve huzódott tüle. Akkor láttuk, hogy tzitrony, üsse mög a ménkü a tzitronnyát.

Arra oszt még is lyó vót, hogy a savanyúságtól öszve zsugorodott a zéhösségöm is, ihosságom is könnyebben vártam Börtsököt.

Hát nem sokára gyöttek is, vissza, nagy búsan, oszt aszondi Börtsök, hogy aszondi rossz hejre kerültünk.

- Hohyhogy, - mondok.

- Hát aszondi szigetön vagyunk. A högyrül körül löhet látni a zegészet, ojan e za föld, mint a szakattszélü tót kalap, ha ugyan högyös vóna a tót kalap, de máskülönben szakasztott ojjan.

- Hát házat láttál-e? mondok.

- Nem, aszondi, itten aligha lakik embör.

- Tyü a kirelájzumát mondok, akkor ki tötti itt mög az kulatsomat?

- Mán itt sönki, búsolog Börtsök.

Kátsa akközbe madarakra hajigált, el is trafált egy nagy tarkát. Akkora vót mint az tyúk, de ojjan orra vót, mint a bárónak, a tolla mög kék, mög sárga.

Darabig tanálgattuk, hogy miféle madár löhet? De akközbe Kátsa mög is nyúzta, oszt nyársra huzta, a tollával mög körül tüzkötte az kalapját.

Mikor osztán mögpirosodott az petsönnye, magam elé vöttem elosztottam igasságosan. A két bontzát magamnak osztottam, a sógornak a mejjit, Kátsának a nyakát mög a fejit, a többit Börtsöknek, tsak a záldott kinyér hibázott mög a só, máskülönben mögöhető vót, aszonta Kátsa, hogy ojanforma az ize, mint a zürge husnak.

Ebéd után inni möntünk a tsorgóhon, ott is marattunk az gyöpön, mert nagy búsulásnak eredtünk, hogy ilyen se tüled, se hozzád állapotba kerültünk.

Kátsa ríva is fakatt, hogy aszondi ű teljes világeletibe mindig rosszul járt, valahányszor ki-lépött az falu határából. Vagy bebörtönözték, vagy azt fogták rá, hogy paksust igazétott.

Aszondi Börtsök, tsak a za zegy reménység vigasztalhat bennünket, hogyha halyót látunk, intünk neki. Még aszondi legjobb vóna, ha valami ászlónk vóna, hogy kitűznénk az högyre.

- Mondok tűzd ki a züngödet vagy a Kátsájét.

- Kitsi az aszondi, nagy ászló köll, hogy möglássák, még valami gatyaféle legjobb vóna.

- Mondok gatyának a zenyim a legnagyobb, de hogyan lögyek akkor, tudod, hogy ott maratt a hajón a másik.

Igy tanakottunk ottan, utójjára is mondok lyárjuk be ezt a fődet, hogy mégis mekkora? mi van rajta? hátha tanálunk valami ászlónak valót.

Hát fölkereköttünk oszt elindultunk a tengör partyán.

(A sziget ösmerete még csak ezután következik.)

Az négy lábu tyukról.

Fölkereköttünk hát nagy búsan, oszt bé jártuk a szigetöt, hát tanáltunk is mindönfélét még mogyoró bukrot is, tsak embört nem tanáltunk, hát mondok így jó, mert lássátok mondok ha embörök laknának itten, űk lönnének a zurak, demivel hogy nintsenek, hát mink vagyunk a zurak ezön a földön.

Aszondi rá Kátsa hogy aszondi hát a szógák? vagy ahogy ű monta *salgák*.

Mondok azok mög tik vattok ketten Börtsökkal.

Hogy osztán elfárattam mondok telepöggünk ide ennek a fának a hüvössibe, te pedig Kátsa keress valami önni valót.

Aszondi Kátsa keressön Börtsök ű is salga.

Aszondi Börtsök én is ur vagyok itten, mer elbomlott a zögyesség.

- Nem bomlott mondok, mér bomlott vóna?

- A bor mián feleli a Börtsök mer ha bor nincs, ögyesség sintsen.

Mondok félre forog a kereked Pétör, mert lám ha bor nints is, én mégis vagyok, mög te is vagy, de bár tsak bor is vóna. Hát mondok erigy Pétör oszt keressetök valami önni valót.

- Keressen a fene, - dohog Pétör.

No akkor osztán énbennem is lobbott vetött a mérög.

- Hát ki parantsol itten mondok? Talán bizony te vagy itt a biró? Tsiba a nyelvednek, mikor velem beszélsz!

- De aszondi itt nem vagyunk otthon.

Mondok én akarhon vagyok is lepéndi biró ur vagyok, te mög akarhon vagy tsak lepéndi paraszt vagy te. Hát marokba süveg mikor velem beszélsz!

Hogy oszt erre jól pofon is érdekeltem, mögértött Pétör, oszt elindult nagy mortzosan Kátsával.

Aszondi a sógor mikor magunkra marattunk hogy merte kend pofon tsapni azt a fene erős embört?

- Köllött ez mondok mer elfelejtötte hogy én vagyok a biró.

- De hátha aszondi visszatsapta vóna.

Mondok még azt mög nem merte tönni embör möte áll az világ, hogy hivatalos szöméjt mög-üssön.

- De aszondi, hátha mégis? ö. m. a f.

- Hát mondok akkor kend is pofon csapta vóna.

- De aszondi hátha éngöm is visszatsapott vóna? ö. m. a f.

- Akkor mondok Kátsa tsapta vóna pofon.

- De aszondi hátha Kátsát is?

Mondok akkor mögfogtuk vóna mind a härman, ugy lazsnakoltuk vóna el.

- No aszondi hát hijába, kendnek van mégistsak legtöbb esze köztünk.

- Mondok hát éppen azért van neköm legtöbb, mer én ebbe soha se kételkedök.

No hogy így röndöt tsináltam, lött is ebéd hamar, a két embör egy óra mulva valami 30-intz tojással került vissza. Akkora tojások vótak mint a lud tojás, de nem ojjan kemények.

- Mitsoda madár tojhatta eztet mondok.

Aszondi Kátsa majd kitudódik, tsak előbb kóstojjuk mög.

Hanem se tálunk se fazekunk, mit tögyünk, hát Kátsa azon is segített, ekkis sárral borította bé az tojást oszt ugy rakta a tűzbe, hát meg is sült-főt fáintosan.

Kérdözöm oszt mikor lyóllaktunk, hogy mondok mitsoda tojás vót? hát akkor feleli Kátsa, hogy aszondi ezt bizony négylábu tyuk tojta.

- Mitsoda mondok.

- Hát aszondi a krokogyélus.

No erre a szóra mögmozdult bennem a krokogyélus tojás, de mondok nem gyüsz ki kutya, mivelhogy nints más tyúk az háznál.

Hát vissza is parantsótam nagy ügyeközettel, oszt harmannap mögen tsak rá fanyalodtunk, utójjára mög mán ugy mögszoktuk, hogy magam is mögnéztem ojkor, hogy mondok tojt-e az tyúkunk?

Ezt pedig sönki tzigánybeszédnek ne véjje, mert két élő tanum van rá májig is, desőt három is vóna, ha Kátsa el nem vót vóna tsukva hamis eskü tételér. Ugy tojott a krokogyélus mint a legjobb tyúk, még azt is vártuk, hogy mikor kotlik, de mondok tülem kotozhat, nem ültettyük el.

(Tovább is lösz.)

Mindönnek van vége még az bajnak is.

A szigeten elejénte tsak mögvótunk, tsak a kánikula gyötrött mög az kulats üressége, mondok mitsoda átkozott országba kerültünk, bizony kiolvad mindön zsirom, ha ez tovább így tart. A sógor tsak a pézit sóhajtozta, Börösök mög a jó hazai kinyérér kesergött, mondok hogy löhet kinyeret kívánni, mikor még egy pélpá dohány sincsen.

A sógort is vigasztaltam, hogy mondok a péz akkor se veszőtt kárba, mert lám az báró tsak bibitz tolyást öszik, kend azonban krokogyélust tolyást is. Mögéri.

Még Kátsa vót köztünk legvígabban, hol halászott, hol a fa tetejin ült oszt leste, hogy gyön-e hajó? Mondok is neki etzör, hogy mondok hogyan van hogy te nem búsulsz iszen még a bornyú is vissza rén a zannyáhon.

- Hát aszondi épen aszér nem búsulok én, mert én nem vagyok bornyú. Ha még ürgét is önthetnék itt, még vigabb vónék.

Mink tsak hevertünk a zárnyékon napestig, de ojan meleg vót még ott is, hogy a züngünket is lövetöttük, de akkor mög a legyek kénoztak bennünket.

Ahogy ott bogárzunk, aszondom nagy elkeseödötte, iszen tsak én mögfoghatnám azt a tengöri kapitányt, ki nem szabadulna a tömlöztömbül soha.

- No aszondi a sógor, én rögvost belehalyitanám a tengörbe.

- De előbb agyonütnénk a kutyát! - véleködött Börösök is haragossan.

Kátsa tsak annyit mondott.

- Rögtön felhuznám a nadrágját.

Egy délután ahogy ott ül az fa tetejibe, etzör tsak nagyot rikót ám, hogy aszondi ide a gatyát biró uram, halyót látok!

Hát én mingyán ki is ugrottam belüle, lobogtatta Kátsa nagy lölkössen az fa tetejin.

Oda pöfög a hajó, ekkor láttyuk, hogy tsakaz a hajó, amijik kirakott bennünket.

A bivajképü kapitány bizonyosan möggondolta útközbe a bűnit, hogy három magyarér mégis kár ijen szigeten, oszt visszafele elgyütt értünk.

Bizony eszünkbe se lyútott, hogy agyonverjük, majd mögtsókoltuk örömünkbe! De azér nem ajállom neki, hogy a mi falunk felé vitorlázzon valamikor.

A vörös láda.

Hogy ott várjuk a gőzös indulását a fíjomei vasut tornáczczán látunk ám ott egy vörös ládát, oszt rá van írva, hogy aszondi tégy bele főjül egy huszfilléröst, oszt kiadi alul amit kiki akar.

- No mondok ezt mögtöróbájjuk.

- De hátha aszondi a sógor nem adi ki amit akarunk?

- Mondok akkor elvisszük az ládát, tsalás okán, majd keresi akijé.

Föl vót pedig írva oda, hogy aszondi pörkött mandula, balyuszpödrő, levélpapiros mög mindönféle.

Hát mondok lássuk, hogy ad-e balyuszpödrőt?

Hát a hatost belétsusztatom főjülről, alul mög möghuzom, hát tsakugyan kiadi az balyuszpödröt. Mingyár ki is kentük valamennyien az balyuszunkat, még Kátsa is.

- No aszondi a sógor, ezt mán söhoggye értöm ö. m. a f. Mer hogy mindönféle van a masinába, azt még tsak érteném ö. m. a f. de hogyan tuggya az a masina, hogy mi köll az magyarnak? ez az amit nem értök ö. m. a f.

- Mondok ezt mán magam se értöm.

Ahogy így beszélgetünk, kit látunk az tornáczon? hát a méltóságos báró urat mög vele az bárónét. No möghizott mőte nem láttuk.

Mingyán kezet tsókoltunk neki oszt aszondi, hát mit mivelnek erre?

- Mondok méltóságos báróné éppen azon tüneködünk, hogy hogyan tött ész a némöt ebbe a vörös ládába.

Aszondi a báróné nints abba ész hanem rá van írva, hogy mijik juk mire szógál.

- Mondok az tsak kívül van ráírva, de bévüről adódik amit kéván az magyar.

- Aszondi még sints abba ész, egy tsöpp se.

- Köll lönnie mondok. Még több ész van benne mint az embörbe, mert lám én hiába tsúsztatnék a méltóságos asszonyba főjürről egy husz filléröst, mégse tudná kiadni azt a sok mindönfélét amit ez. De nem löhetött möggyőzni a zigasságrúl.

Itt végződik.

Llyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá hálistennek szöröntsésen haza érköztünk. Ha kéntsöket hoztunk vóna, beszalajtottam vóna előre a Kátsát, de hogy kéntsök nélkül érköztünk, hát tsak este lopakottunk bé az faluba. Szégyöltem az ügyet szörnyen, pedighát nem rajtam múlt, hanem azon, hogy nem vót szöröntsénk.

Hát tsak bezörgetök a zablakon.

- Kejj föl annyuk!

- Jaj aszondi kend-e az vagy tsak a lölke?

- Én is mondok mög a lelköm is. De melegits hamar ekkis borlevest, mer mőte elmöntem mindig szomjazok.

Mingyán át is hivatam Katufrék sógort, oszt elmondatom, hogy mi történt ameddig oda vótunk? mer a birónak a falu a zelső gongya, hát ű osztán elmondta, hogy ki kivel akatt öszve, kinek miye döglött, kinél litzitáltak, kinél vót szaporaság mög hogy hány veszött kutyát lúttek agyon a faluba.

- No mondok hálistennek, hogy rönd van az kösségbe, mer sokat aggóttam, hogy mondok nem történt-e valami zavarodás egybe másba?

- Nem hálistennek.

- Hát a köröszöt mondok haza hozták-e?

- Haza aszondi. Föl is állítottuk a zalsó útra a patak mellé. A pap mög szentölte.

- Tetszött-e?

- Tetszött bizony aszondi, még az papnak is. A zegész vármögyébe nem tanálkozik párja ennek a Kirisztusnak.

- Azér mondok mer egri.

- No aszondi akárhol vötték, de jól kiválasztották. Még az imádság is jobban esik ez előtt, mint a régi Kirisztusnál.

Másnap oszt öszvedoboltattam az falut.

Mindönkinek tuttára adatik, hogy Göre Gábor bíró uram szöröntsésen haza érközött és a kösség házán délután 3-m órakor beszámol a zamerikai utazásról. Ott lögyön mindön embör!

Hát ott is vótak.

- Tisztótt kösség mondok hála légyön az Istennek, hogy mögen láttuk egymást. Elvittem ötszáz forintot möghoztam négyszázat. Mer nagy fődeket bélyártunk, az tengör szigetén sok derága üdöt töttöttünk tömérdek sanyarúságba de a zaranyországba nem juthattunk el. Azér kiki mögkapi a maga pézit amit adott, a kösség kötsönibe is visszafizetünk 100-áz pöngőt, a többi írva marad.

Közbe kaját a siket Túrús János, hogy aszondi hol a zarany?

Mondok a zarany ott van, ahova a lyó isten teremttötte, de ha nem is hozhattunk az kösségnek mög köll gondóni, hogy nem többet érök-e én a zaranyál? Mer a lyó bíró hasznára van a kösségnek, a haszon pedig mindig arany.

Igy kivágtam az bötsületöt.

Elmondtam oszt nekik mitsoda hányódásaink vótak, hányszor forogtunk az halál torkába és hogy hála légyön Istennek mégis tsak hazaszabadultunk az sok nagy veszedelőmbül. Hát nem is zúgolódtak, tsak a zöreg Túrús János morgott.

Mindönki örült, hogy szöröntsésen visszaérköztünk, oszt azóta még Kátsának is sok a hallgatója, noha mindönki tuggya hogy amit ű beszél arra tsak ű szokott mögeskünni.

Itt az vége.